

JOHANNES

1:10-18

Steve Gregg bespreekt hoe het Woord vlees werd en vol was van genade en waarheid

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/1-10-18

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Introductie: de proloog als theologische duiding	2 min	5
2	Woord, licht en leven als geestelijke begrippen	5 min	6
3	Johannes de Doper: de tussenzinnen in de proloog	4 min	8
4	Vers 10-11: het Woord in de wereld vóór Christus	3 min	11
5	Gods stem herkennen in Johannes 12	2 min	12
6	Israël als Gods eigen volk: wet en verwerping	2 min	13
7	Wedergeboorte: een uitdaging voor de these	2 min	14
8	Wedergeboorte via de Geest en de opstanding	2 min	15
9	Gereformeerde visie op wedergeboorte in het OT	2 min	16
10	Numeri 11: Mozes en de zeventig oudsten	3 min	17
11	Joëls profetie: de Geest uitgestort op alle vlees	2 min	19
12	Vers 12-13: een overblijfsel vóór Christus?	1 min	20
13	Handschriften en onzekerheid rond vers 13	4 min	21
14	Zonen van God: uiteenlopende betekenissen	2 min	23

15	'Jezus aannemen': ontvankelijkheid van het hart	5 min	23
16	Vers 14: de tabernakel en Gods heerlijkheid	4 min	26
17	Vlees worden: de vernedering van Christus	4 min	28
18	Waarvan ontledigde Christus Zich als mens?	4 min	29
19	Jezus' beperkingen: niet alwetend, niet almachtig	4 min	31
20	Jezus leefde onder menselijke beperkingen	2 min	33
21	Wonderen door de Geest, niet door eigen Godheid	2 min	34
22	Jezus' kindertijd: een groeiend zelfbewustzijn	3 min	36
23	'Eniggeboren van de Vader': grammaticale nuance	3 min	37
24	Hebreeën 1: de Zoon als Gods afstraling	2 min	38
25	Onze hoop: Gods heerlijkheid geopenbaard in ons	4 min	40
26	Bestemming: gelijkvormig aan Christus' beeld	2 min	42
27	Vol van genade en waarheid: de echo van Exodus	5 min	43
28	Genade op genade: wat genade werkelijk betekent	4 min	46
29	Het pad van de rechtvaardige: toenemend licht	4 min	48
30	Mattheüs 24:27: bliksem of morgenlicht?	5 min	50

31	Vers 17-18: wet door Mozes, genade door Christus	2 min	53
32	Niemand heeft God gezien: theofanie en sluier	3 min	54
33	'Eniggeboren Zoon': een vertaling rechtgezet	3 min	55
34	Doel van de evangeliën: leven, niet informatie	3 min	57
	Om verder te lezen		58

1

Introductie: de proloog als theologische duiding

We gaan verder met ons onderzoek naar het eerste deel van het Evangelie van Johannes, dat soms de proloog wordt genoemd. Het zijn de eerste achttien verzen van Johannes 1, die eigenlijk voorafgaan aan zijn verhaal. Hij vertelt in deze eerste achttien verzen geen enkel verhaal. Het verhaal begint in vers 19. De verzen 1 tot en met 18 zijn zijn analyse, of zijn theologische interpretatie of uitleg van de betekenis van het leven van Christus, in plaats van de gebeurtenissen uit het leven van Christus. Hij zal beide laten zien: Hij zal de gebeurtenissen beschrijven, maar hij wil ook dat we weten wat hij is gaan begrijpen als de betekenis van het leven van Christus. Toen hij Jezus zag, zag hij een man die eruitzag als een gewoon mens. Maar hij aanschouwde iets in Hem wat hij Zijn heerlijkheid noemt. Hij aanschouwde Zijn heerlijkheid.

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

En hij zegt: wij zijn dingen over deze man gaan begrijpen die je niet in één oogopslag zou opmerken. Zelfs als je al Zijn gedrag zou observeren en alles zou catalogiseren wat Hij zei en deed, zou je misschien niet vatten wie Hij werkelijk is, omdat je zou kunnen aannemen dat Hij een begin had bij Zijn geboorte, zoals de rest van ons, maar in werkelijkheid is Hij een indringer uit de hemel. Hij is God die neergedaald is. En dit is wat ons verteld wordt in de eerste achttien verzen die hier voorafgaan aan het vertellen van het verhaal van Jezus.

2

Woord, licht en leven als geestelijke begrippen

Nu, in de vroege verzen— we hebben vorige keer de verzen 1 tot en met 9 bekeken, en we hebben nu ongeveer hetzelfde aantal verzen te behandelen tot het einde van de proloog. In de eerste negen verzen zijn er bepaalde concepten, in sommige opzichten best rijke en brede en mysterieuze concepten: het concept van het Woord, het concept van licht, het concept van leven, die allemaal gebruikt worden op manieren die enigszins geestelijker, enigszins mystieker zijn dan diezelfde woorden in andere contexten zouden kunnen betekenen. Het woord 'woord' kan iets heel gewoons zijn. Je luistert naar mijn woorden. Maar dat is niet wat hij bedoelt, of tenminste niet alles wat hij bedoelt. Voor zover God spreken vergelijkbaar is met ons spreken, zou je kunnen zeggen dat het Woord analoog is aan een menselijk woord. Maar voor hem is het Woord iets dat zelf een persoonlijkheid heeft. Ik kan spreken over mijn woorden, of ik kan spreken over jouw woorden, maar dan heb ik het niet over iets dat een persoonlijkheid heeft. Jouw woord heeft geen eigen persoonlijkheid, geen eigen persoon-zijn. Maar hij spreekt over:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

en hij zegt:

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.

JOHANNES 1:4

In wie? In het Woord. Is het Woord een wie? Wordt het Woord hier voorgesteld als een persoon? En zo heeft hij een nogal vreemd gebruik van de uitdrukking Woord, een heel gewone term, Woord, maar helemaal niet de gewone gedachte erover.

Evenzo zegt hij:

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.

JOHANNES 1:4

En wij kunnen het woord leven natuurlijk op een heel gewone manier gebruiken. Leven is wat in levende dingen zit, en leven is niet meer aanwezig in dode dingen. Leven is gewoon het tegenovergestelde van dood. Maar hij heeft iets veel meer in gedachten. Dit leven is licht. En zelfs licht is hier duidelijk een geestelijk concept. Het gaat niet over het licht dat komt van de sterren en van de zon en van kaarsen en gloeilampen. Het gaat over geestelijke dingen. Hij introduceert geestelijke ideeën, waar Johannes trouwens erg van houdt, want ze komen ook elders in zijn geschriften vaak voor, niet alleen in dit boek. Als je kijkt naar 1 Johannes, zegt hij:

En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen, dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is. Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij toch in de duisternis wandelen, liegen wij en doen de waarheid niet. Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar, en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.

1 JOHANNES 1:5-7

En je denkt, wandelen in het licht— we kennen deze uitdrukking omdat we leven in een cultuur die doordrenkt is van christelijke taal. Wandelen in het licht is voor ons geen vreemde term, maar als we erover nadenken, beseffen we dat het metaforisch is. Johannes zegt, en Jezus ook, dat wie in de duisternis wandelt struikelt, omdat hij niet weet waar hij naartoe gaat. Maar hij heeft het niet over letterlijk door een donkere kamer lopen of door een verlichte kamer lopen. Licht is in dit geval iets anders. Licht is waarheid, of licht is verlichting, of zoiets. Het is geestelijk. Dus we hebben deze woorden die in andere contexten heel gewone betekenissen hebben, maar hier niet gewoon zijn. Daarmee probeert hij in populaire, bekende taal concepten over te brengen die voor mensen erg moeilijk te bevatten zijn, omdat God moeilijk te bevatten is.

God is Geest. Zoals Johannes ons vertelt dat Jezus tegen de vrouw bij de bron zei:

God is Geest en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.

JOHANNES 4:24

En geest is een onderwerp waar we niet veel van weten, omdat we het niet zien. Het registreert niet in onze zintuigen. En we zijn heel vertrouwd met de wereld van onze zintuigen, maar we zijn vreemdelingen in de wereld van de geest. Op zijn minst beginnen we zo. We kunnen er meer mee vertrouwd raken, maar de taal en de analogieën van geestelijke dingen zijn iets wat Johannes verkent en gebruikt. De woorden die hij graag gebruikt om deze geestelijke dingen uit te leggen, hebben betrekking op wie Jezus in wezen is: Hij is licht, Hij is woord, Hij is leven. En dit Woord is vlees geworden, dit licht was het leven dat iedereen verlicht. Sommige mensen vinden al deze begrippen misschien gewoon moeilijk, anderen vinden ze misschien juist boeiend. Maar het is beslist een andere benadering van het verhaal van Jezus dan de synoptische evangeliën geven. In de synoptische evangeliën zijn het gewoon de historische feiten — dit gebeurde, en dit gebeurde, en dit gebeurde. En Johannes wil proberen achter de feiten te komen, door te dringen tot de betekenis van het leven van Christus. Dat is wat hij hier doet.

3

Johannes de Doper: de tussenzinnen in de proloog

Nu, ik heb gezegd dat er in deze proloog volgens mij een lijn zit, zelfs een chronologische lijn van gedachten. Dat wil zeggen, hij beweegt zich chronologisch van de schepping door de geschiedenis heen tot aan de menswording, denk ik. Het is niet noodzakelijk om het zo te zien, maar ik ben er de laatste jaren toe gekomen om het zo te zien. En daarbij onderbreekt hij die chronologische lijn met een paar tussenzinnen. Een van die tussenzinnen is vers 6 tot en met 8, en de andere is vers 15. Als je het verhaal leest en die stukken gewoon weglaat, kun je het nog steeds zinvol lezen. Dat is wat we bedoelen met een tussenzin: een terzijde die weggelaten had kunnen worden,

zonder dat de tekst erdoor minder goed zou kloppen. Maar het is een terzijde die de auteur belangrijk genoeg vindt om helder te krijgen, zodat je niet in verwarring raakt over iets.

Beide tussenzinnen in Johannes 1 — die in vers 6 tot en met 8, en die in vers 15 — gaan over Johannes de Doper. En ze zijn er allebei op gericht om enigszins onrealistisch hoge opvattingen over Johannes de Doper te temperen. Sommige mensen hadden blijkbaar een extreem hoge dunk van Johannes de Doper, wat trouwens ook zou moeten — Jezus had een hoge dunk van Johannes de Doper. Het probleem is dat wanneer je een hoge dunk hebt van een gewoon mens, je op een punt kunt komen waarop je hem eer geeft die eigenlijk alleen God toekomt. En dat doen mensen. Dat is wat sekten doen. Sekten geven hun leiders respect en eer en eerbied op een niveau dat eigenlijk alleen voor God Zelf gereserveerd zou moeten zijn. En het lijkt mij dat Johannes die neiging aan de orde stelt bij iemand van wie hij denkt dat die deze brief misschien leest.

Ik heb gezegd dat Johannes in Efeze was en schreef aan een publiek dat waarschijnlijk ook in Efeze was. En we weten dat er in Efeze een groep mensen was geweest — het boek Handelingen getuigt daarvan in hoofdstuk 18 en 19. Er waren daar mensen geweest die bekend waren met Johannes de Doper, niet persoonlijk, maar ze hadden over hem gehoord en waren zijn discipelen. Blijkbaar was Johannes' bediening in Efeze geïntroduceerd door een reizende prediker genaamd Apollos, die uit Alexandrië kwam terwijl Paulus niet in Efeze was, en die een aantal mensen beïnvloedde. En toen Paulus Efeze opnieuw bezocht, moest hij het een en ander bijstellen, omdat de mensen gedoopt waren met de doop van Johannes, maar niets wisten van de doop van Jezus. Dus moest Paulus zeggen: nou, Johannes heeft niet het laatste woord hierover. Johannes getuigde van Jezus. En dat is precies wat we hier bij Johannes de schrijver ook zien gebeuren. Hij zegt: goed, er is deze boodschap van God, dit woord van God, dit licht dat naar mensen gestuurd is en dat leven geeft. En blijkbaar had hij het gevoel dat er iemand zou kunnen zijn die dacht dat hij het over Johannes had. Onder de lezers voor wie hij dit oorspronkelijk had bedoeld, waren er misschien mensen die die vergissing maakten.

Dus hij zegt in vers 6:

Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes. Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.

JOHANNES 1:6-7

Hij was het licht niet, maar was gezonden om van het licht te getuigen.

JOHANNES 1:8

En natuurlijk heeft de tussenzin in vers 15 hetzelfde effect: iemand temperen die Johannes te veel op een voetstuk zet. Er staat:

Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Híj was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was er eerder dan ik.

JOHANNES 1:15

Met andere woorden, Jezus heeft een verhevener positie dan Johannes.

En zelfs wanneer we voorbij de proloog zijn en hij het verhaal begint te vertellen, begint hij met Johannes de Doper en Johannes' getuigenis over Jezus, in tegenstelling tot Johannes' getuigenis over zichzelf. Let op, hij zegt in vers 20 dat Johannes beleed en niet ontkende, maar beleed:

En hij beleed en ontkende het niet, maar hij beleed: Ik ben de Christus niet.

JOHANNES 1:20

Dus bijna alles wat hij over Johannes optekent, is Johannes die zichzelf kleiner maakt en naar Christus wijst. En zoals ik eerder al zei, de laatste woorden die dit evangelie uit de mond van Johannes de Doper optekent, gaan over Jezus:

Hij moet meer worden, maar ik minder.

JOHANNES 3:30

Er lijkt dus, in de keuze van materiaal die de auteur heeft gemaakt om over Johannes de Doper te zeggen, sprake te zijn van een bewuste demping van misschien een overdreven enthousiasme over Johannes de Doper dat verder ging dan gepast was.

4

Vers 10-11: het Woord in de wereld vóór Christus

Maar met die dingen in gedachten zien we dat het verhaal van de proloog nu verdergaat. Aan het eind van vers 9 zagen we dat Jezus het ware licht was. Eigenlijk noemen we Hem nog niet Jezus. We noemen Hem op dit punt nog steeds het Woord en het licht en het leven. We hebben het waarschijnlijk nog niet eens over de menswording. De menswording wordt duidelijk genoemd in vers 14. Het is dus heel goed mogelijk dat alles vóór vers 14 vóór de menswording plaatsvindt. Nu, opdat je het niet alleen door dat raster ziet en niet anders zou kunnen denken, is er natuurlijk ook een andere manier om ernaar te kijken. Het is mogelijk dat hij hier bijna de hele tijd het vleesgeworden Woord voor ogen heeft. En het lijkt er soms vooral op wanneer je bij vers 10 komt, waar staat:

Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

JOHANNES 1:10-11

We denken hier meteen aan de menswording. Hij, Jezus, was in de wereld. Hij kwam tot de Zijnen en zij ontvingen Hem niet. En dit is een goede samenvatting van het werkelijke aardse, vleesgeworden leven van Jezus. Maar het is ook een ware uitspraak over het Woord vóór de menswording. Gods Woord was in de wereld. God communiceerde door de profeten. Hij communiceerde door de hemelen die de heerlijkheid van God verkondigen, door de schepping, door het geweten van de mens. Op vele manieren probeerde God met mensen te spreken. Hij liet de wereld niet zonder getuigenis. Zolang er mensen waren, kwam Gods Woord tot hen. Niet altijd even duidelijk in het ene geval als in het andere. Het Woord van God dat door Mozes kwam, was zeker niet zo duidelijk als het Woord dat door Christus kwam. Zoals Paulus

aangeeft in 2 Korinthe 3, waar hij spreekt over het gesluisde gezicht van Mozes, waarmee de heerlijkheid van het verbond dat Mozes inluidde, werd gesluisd. En dan zegt Paulus verder dat wij spreken met onbedekt gezicht, en dat wij niet zijn zoals Mozes en zij vóór ons die onduidelijk spraken. Hij zegt dat wij vrijmoedig en duidelijk spreken. Er zijn dus gradaties, of een voortgang waarin God geleidelijk meer licht geeft en steeds duidelijker spreekt naarmate de geschiedenis vordert. Het is duidelijk dat Adam en Eva niet veel aanwijzingen van God hadden. Noach ontving na de zondvloed een paar meer, die anderen daarvoor nooit hadden gehad. En toen de wet kwam, ontvingen de Joden meer van het Woord van God en hadden ze meer kennis van God, meer van Zijn zelfopenbaring en de onthulling van Zijn wil dan wie dan ook daarvoor had gehad, blijkbaar. Maar in de menswording van Christus hebben we het hoogtepunt.

Maar ik weet niet zeker of Johannes in vers 10 en 11 al zo ver vooruitdenkt. Wanneer hij zegt dat Hij in de wereld was, denken we misschien aan de man Jezus, die rondliep in de wereld waarover hij het heeft. Bedenk dat hij ook zei dat Hij alles gemaakt heeft, en dat is vóór de menswording. Hij heeft dit Woord de hele tijd door gepersonifieerd, en hij blijft dat doen. Hij was in de wereld — dat wil zeggen, dat Gods spreken tot de mens altijd al een verschijnsel was in de wereldgeschiedenis. En de wereld is door Hem gemaakt, en toch herkende de wereld Hem niet, herkende Zijn Woord niet.

5

Gods stem herkennen in Johannes 12

Er was later in het Evangelie van Johannes een moment waarin dit lijkt te worden geïllustreerd: de neiging van mensen om God wel te kunnen horen en begrijpen, maar dat toch te missen. In Johannes 12 sprak Jezus, en een stem uit de hemel antwoordde:

Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:28

En de Bijbel zegt dat

De menigte dan die daar stond en dit hoorde, zei dat er een donderslag geweest was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.

JOHANNES 12:29

Het Evangelie van Johannes vertelt ons dat het de stem van God was die tot Hem sprak, maar sommigen namen het op als een boodschap van God, misschien van een engel. Anderen zeiden gewoon dat het gewoon donder was. Met andere woorden, zelfs wanneer God spreekt, kunnen sommige mensen onderscheiden dat het een boodschap van God is. Anderen zeggen gewoon: nee, dat is gewoon een natuurlijk verschijnsel.

Dat is dan ook waarom ik die bewering van atheïsten niet accepteer, namelijk dat als God Zich gewoon zou openbaren, ze wel zouden geloven. Bij het debatteren met atheïsten heb ik ze soms de vraag gesteld: wat zou ervoor nodig zijn om jou te laten geloven in God? Dan zeggen ze: nou, als Hij gewoon voor mij zou verschijnen, of als Hij gewoon aan de hemel zou schrijven, weet je wel, 'Hoi, Ik ben God.' Ik denk dan: nee, dat zou je niet doen. Je zou gewoon zeggen dat het een hallucinatie is. Je zou er een natuurlijke verklaring voor geven. Er zijn mensen die, hoe duidelijk God ook spreekt, er altijd een natuurlijke verklaring voor zullen geven. Sommigen zullen zeggen dat het dondert, zelfs als Hij hoorbaar vanuit de hemel spreekt — dat is gewoon donder. Zijn stem en Zijn Woord zijn altijd al in de wereld geweest, maar mensen hebben er niet naar geluisterd, zodat ze — weet je, de natuur roept de heerlijkheid van God uit, maar veel mensen krijgen de boodschap niet mee. De wereld hoorde het niet. De wereld herkende het niet.

6

Israël als Gods eigen volk: wet en verwerping

En in vers 11 kwam Hij tot de Zijnen, en de Zijnen ontvingen Hem niet. In het Grieks staat het woord 'eigen' in deze twee zinsdelen elk in een andere vorm. Het eerste 'eigen', in Zijn eigen zaken, staat in het onzijdig, wat betekent Zijn eigen dingen, Zijn eigen wereld, Zijn eigen plaats, Zijn eigen huis — iets onpersoonlijks. Maar het tweede 'eigen' is persoonlijk. Het staat in het mannelijk — Zijn eigen volk. Vertalers hebben dat soms duidelijk gemaakt. De New King James doet dat niet, behalve door er een

kanttekening bij te zetten, maar: Hij kwam tot Zijn eigen plaats, Zijn eigen dingen. Hij kwam tot Zijn eigen wereld die Hij gemaakt had. En Zijn eigen volk, dat de Joden zou zijn, ontving Hem niet.

Dus wat we hebben in dit overzicht van de geschiedenis van het Woord, is dat Hij in het begin bij God was. Hij maakte de wereld. Hij was voortdurend in de wereld, voortdurend aan het communiceren. Mensen hoorden Hem niet. Dus kwam Hij speciaal naar de Joden, Zijn eigen volk. Zelfs zij hoorden het niet. Ze ontvingen Hem niet. Dit klinkt nu weer alsof het een verwijzing zou kunnen zijn naar Christus die naar Israël kwam en werd verworpen. En het staat iemand zeker vrij om het zo te zien. Maar we kunnen het ook zo zien dat Hij het heeft over de tijd toen de wet kwam. God sprak op een bijzondere manier tot Zijn eigen volk, door Mozes, door de profeten. Gods Woord kwam voortdurend tot de Joden, gedurende veertienhonderd jaar voordat Jezus werd geboren, en ze waren niet ontvankelijk. Ze waren tijdelijk ontvankelijk toen Mozes de wet gaf, maar ze hebben zich nooit echt onderworpen. Het volk Israël leefde niet volgens Gods woorden. Ze verwierpen de profeten. Ze doodden hun profeten. Dat is dus hen die Hem niet ontvingen. En dus zegt hij:

7

Wedergeboorte: een uitdaging voor de these

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.

JOHANNES 1:12-13

Nu wil ik zeggen dat deze twee verzen de grootste uitdaging vormen voor de these die ik heb voorgesteld, deze visie van vóór de menswording. Want als hij het heeft over de tijd vóór de menswording, dat Gods Woord tot Israël kwam in de tijd van het Oude Testament en dat ze Hem niet ontvingen, dan staat er toch dat er een overblijfsel was dat Hem wél ontving, en dat Hij hun de macht gaf om kinderen van God te worden, om zelfs uit God geboren te worden.

De reden dat ik zeg dat dit een beetje een spaak in het wiel steekt van mijn voorstel, is dat mensen in het Oude Testament, naar mijn begrip, weliswaar gerechtvaardigd konden worden door geloof zoals Abraham dat was, maar ik geloof niet dat zij de ervaring van geestelijke wedergeboorte hadden. Ik geloof dat de ervaring van uit God geboren worden een nieuw voorrecht was, tot stand gebracht door het nieuwe verbond. Wedergeboren worden is als het krijgen van een nieuw hart, het hebben van Gods wetten geschreven op het hart, het hart van steen dat wordt weggenomen en een hart van vlees dat ervoor in de plaats komt. Dit zijn allemaal dingen waarvan het Oude Testament voorspelde dat ze zouden gebeuren wanneer de Messias komt. En de Bijbel zegt dat dit tot stand wordt gebracht door het werk van de Heilige Geest, die nog niet gegeven was omdat Jezus nog niet verheerlijkt was. Johannes vertelt ons dat in Johannes hoofdstuk 7.

8

Wedergeboorte via de Geest en de opstanding

In Johannes 7, de verzen 37 en 38, zegt Jezus:

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus daar en riep: Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken. Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.

JOHANNES 7:37-38

Maar dan, in Johannes 7 vers 39, is de uitleg van de auteur:

En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.

JOHANNES 7:39

Wedergeboorte is dus het werk van de Heilige Geest. En het Evangelie van Johannes vertelt ons later dat de Heilige Geest nog niet gegeven was omdat Jezus nog niet verheerlijkt of opgewekt was. Ook 1 Petrus 1 spreekt over wedergeboorte. Niet veel van

de brieven gebruiken eigenlijk de uitdrukking wedergeboren, maar sommige wel, heel weinig. En Petrus gebruikt de uitdrukking in 1 Petrus hoofdstuk 1, vers 3. Hij zegt:

Geprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons, overeenkomstig Zijn grote barmhartigheid, opnieuw geboren deed worden tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

1 PETRUS 1:3

Dat wil zeggen, we zijn wedergeboren.

Kijk, ons wedergeboren worden wordt zelfs vergeleken met de opstanding van Christus. We waren dood door overtredingen en zonden, en God heeft ons levend gemaakt. Hij heeft ons tot leven gebracht. We hebben een opstanding in Christus meegemaakt, omdat Christus is opgestaan uit de doden. Onze wedergeboorte wordt in de theologische geschriften van het Nieuwe Testament toegeschreven aan de opstanding van Christus. Het is onze eigen deelname aan Zijn opstanding. En daarom lijkt uit God geboren worden een verschijnsel te zijn dat eigenlijk niet kon plaatsvinden voordat Jezus uit de doden opstond, want zelfs wij die wedergeboren zijn, hebben deel gekregen aan de opstanding van Jezus Christus. De Geest is gegeven sinds Christus verheerlijkt is, en die gegeven Heilige Geest bewerkt in ons de wedergeboorte, zodat we opnieuw geboren worden.

9

Gereformeerde visie op wedergeboorte in het OT

Dat is dus mijn begrip, tot stand gekomen op basis van de verzen die ik je zojuist heb laten zien. Ik moet erbij zeggen dat er mensen zijn — de aanhangers van de gereformeerde theologie bijvoorbeeld, die het daarin niet met mij eens zouden zijn. Zij geloven dat gelovigen uit het Oude Testament ook wedergeboren waren. Ik zou dus niet helemaal van dezelfde veronderstellingen uitgaan als zij. Zij geloven dat wedergeboorte al plaatsvond in het Oude Testament, bij Abraham, bij David en bij anderen. En er is zeker bepaalde bewoording die die indruk zou kunnen wekken. Zelfs

toen Samuel tegen Saul zei dat hij een groep profeten zou tegenkomen en dat de Geest op hem zou komen en hij een ander mens zou worden — dat klinkt bijna als wedergeboren worden. Al is de taal niet identiek, en ik denk niet dat het verschijnsel bij Saul identiek was.

De dingen die de Bijbel zegt over wedergeboorte in het Nieuwe Testament klinken alsof dit een van de nieuwe verschijnselen is van het nieuwe verbond, dat tot stand kwam door de opstanding van Christus en het geven van de Geest met Pinksteren. Dus je kunt het met mij eens zijn of niet, en dat zal me geen moment storen. Maar het punt is dat ik persoonlijk nog steeds denk dat, hoewel mensen in het Oude Testament zeker door geloof behouden werden, dat behoud niet het voorrecht van een wedergeboren ziel omvatte, een nieuw leven gegeven door de Geest.

Toch wil ik hier iets bij zeggen, als tegenwicht. Misschien is wat daaraan nieuw is, dat het zich in zijn geheel over heel het volk van God uitstreckte. Toen de Geest werd uitgestort over de gemeente in de bovenzaal, was het nieuwe misschien dat alle christenen Hem ontvingen, terwijl in het Oude Testament alleen individuen zoals de profeten en een paar anderen Hem hadden. Misschien is het denkbaar dat er in de gedachten van de apostelen zo'n verschijnsel bestond, dat door een klein aantal mensen in het Oude Testament werd ervaren — bijzondere mensen, Mozes, Jozua. De Geest van God kwam over David toen hij gezalfd werd.

10

Numeri 11: Mozes en de zeventig oudsten

Misschien was wat zij ervoeren een wedergeboorte, maar die werd niet aan heel Gods volk gegeven. Ik wil je niet in verwarring brengen doordat ik hardop nadenk en zelfs mijn eigen standpunt bijstel terwijl ik spreek, maar dat doe ik nu eenmaal. Ik houd nooit op mezelf te corrigeren als ik dat kan. In Numeri lezen we dat Mozes bij God klaagde over de last van het leiden van heel het volk. En God zei: goed, Ik zal je wat vertellen, Ik zal een deel van die last aan een aantal andere mannen geven. Zoek zeventig goede mannen en breng ze bij Mij, bij de deur van de tabernakel, en Ik zal je wat vertellen: Ik zal ook een deel van de Geest die op jou is, op hen leggen. En zo deed hij het.

Dit is het elfde hoofdstuk van het boek Numeri. In Numeri 11:25 staat:

Toen daalde de HEERE neer in de wolk en sprak tot hem, en Hij zonderde een deel af van de Geest Die op hem was, en droeg dat over op de zeventig mannen, die oudsten. En het gebeurde, toen de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer.

NUMERI 11:25

Nu bleek dat er een paar mannen waren die er hadden moeten zijn maar ergens anders waren, maar de Geest kwam toch op hen, ook al bevonden ze zich elders in het kamp en stonden ze niet onder het toezicht van Mozes. Jozua maakte zich daar zorgen over en dacht dat Mozes hun moest zeggen dat niet te doen — niet te profeteren in het kamp waar Mozes geen toezicht op hen kon houden en niet kon nagaan of ze geen valse profeten waren. In vers 28 zei Jozua tegen Mozes:

Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van Mozes, een van zijn uitgekozen jongeren, antwoordde en zei: Mijn heer Mozes, belet het hun!

NUMERI 11:28

— deze twee mannen die in het kamp profeteerden maar er niet bij waren geweest, niet naar behoren onder toezicht van de hoofdprofeet, Mozes. Jozua dacht dat dit een gevaarlijke situatie kon zijn. Het zou een rivaliserende beweging tegen Mozes op gang kunnen brengen, omdat deze mensen nu ook, net als hij, de Geest hadden. Misschien konden zij met hem concurreren. Ik denk dat dat is waar Jozua zich zorgen over maakte, en daarom zei hij: "Mozes, verbied het hun."

Maar kijk naar de woorden van Mozes in vers 29. Mozes zei tegen hem:

Maar Mozes zei tegen hem: Zet u zich voor mij in? Och, waren allen van het volk van de HEERE maar profeten, dat de HEERE Zijn Geest over hen gaf!

NUMERI 11:29

Wat Mozes hier opmerkt, is dat er een paar mensen zijn — nu eenenzeventig — in Israël op wie de HEERE Zijn Geest heeft gelegd. Hij wenste dat dat voor heel Gods volk waar zou zijn. Hij erkent dat dit niet de algemene ervaring van heel Gods volk is, maar dat het bij een paar mensen wel het geval lijkt te zijn.

11

Joëls profetie: de Geest uitgestort op alle vlees

En het kan zijn — al gebruikt de Bijbel deze taal niet, dus ik weet het niet zeker — het kan zijn dat de Geest over deze mensen kwam, dat ze misschien uit God geboren waren. Maar wat nieuw was in het nieuwe verbond, is dat dit voor heel Gods volk waar is:

Daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen, uw jongemannen zullen visioenen zien. Ja, zelfs op de dienaren en op de dienaressen zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten.

JOËL 2:28-29

Met andere woorden, de voorspelling van Joël hoofdstuk 2 is dat wat Mozes wenste voor heel Gods volk, ooit werkelijk zal gebeuren. Mozes zei: was het maar zo dat alle mensen van de HEERE profeten waren en dat Hij Zijn Geest op hen zou leggen. Joël zei dat dit is wat God zegt te zullen doen in de laatste dagen — Hij zal Zijn Geest uitstorten op alle vlees en zij zullen allemaal profeteren. Datzelfde wat een paar mensen hier deden, zou door allen gedaan worden.

En Joël profeteert zeker over het nieuwe verbond, want dat is wat Petrus ons vertelt in Handelingen hoofdstuk 2. Toen de Geest kwam, zei hij: dit is wat Joël heeft gezegd. Dus in zekere zin is het heel goed mogelijk dat het verschijnsel van de wedergeboorte niet helemaal aan de mensheid onthouden werd vóór de opstanding van Christus. Maar God legde selectief, af en toe, wanneer Hij een leider of een profeet koos, Zijn

Geest op die persoon. We weten dat Hij Zijn Geest op hen legde, maar of dat toen hetzelfde was als wedergeboren worden, weet ik niet. Dat zal wat mij betreft speculatie moeten blijven.

Maar ik zeg dat dit misschien iets aanpast aan wat ik zei over de wedergeboorte die niet voorkwam in het Oude Testament. Misschien gebeurde het bij een paar mensen wel. Maar wat ik bedoel is dit: wanneer we kijken naar Johannes 1 en deze woorden:

12

Vers 12-13: een overblijfsel vóór Christus?

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;

JOHANNES 1:12

Johannes 1:12—

die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.

JOHANNES 1:13

Als mijn stelling klopt dat dit nog vóór de menswording is — want pas in vers 14 staat er:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

wat de volgende stap zou zijn in het overzicht van de geschiedenis van het Woord — dan lijkt er in de verzen 12 en 13 te staan dat er zelfs vóór de menswording al een overblijfsel was. Zijn eigen volk, de Joden in het algemeen, ontvingen Hem niet, maar

een paar wel. En aan hen die Hem wel ontvingen, aan zovelen als Hem ontvingen, gaf Hij het recht om kinderen van God te worden.

En het kan zijn dat hij het heeft over de daadwerkelijke ervaring van uit God geboren worden, bij een paar mensen in het Oude Testament. Ik weet het niet zeker. Er is nog een andere manier om ernaar te kijken, een manier die enige steun heeft in de handschriften, al niet in de belangrijkste handschriften. Een paar handschriften van het Nieuwe Testament geven vers 13 een klein beetje anders weer dan wij het hier hebben. Want hier lezen we:

13

Handschriften en onzekerheid rond vers 13

Maar er zijn een paar handschriften die zeggen:

die niet uit bloed, niet uit de wil van het vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren is.

JOHANNES 1:13

enkelvoud. Dat zou op dit punt een verwijzing kunnen zijn naar de menswording — naar Jezus — en dan zou er staan dat zovelen als in Zijn naam geloven, Hij die niet geboren is uit bloed, noch uit de wil van de man, maar Hij die geboren is uit God, waarbij Jezus wordt bedoeld.

Zoals het in de meeste handschriften staat, in het meervoud, klinkt het alsof het gaat over de gelovigen die geboren worden. Maar als de handschriften die zeggen:

die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.

JOHANNES 1:13

werkelijk de oorspronkelijke lezing bewaard hebben, dan is het geen verwijzing naar de gelovigen die uit God geboren worden, maar naar Hem in wiens naam zij geloven. Hij was degene die geboren werd, niet uit bloed, niet uit de wil van het vlees, niet uit de wil van de man, maar uit God. En de allereerstvolgende uitspraak is:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Dus het zou niet onnatuurlijk zijn als Johannes het in vers 13 over de geboorte van Jezus zou hebben. Maar het probleem is dat de belangrijkste handschriften het niet zo weergeven.

Dit is een van die dingen waarbij je, als je de Bijbel bestudeert, ontdekt dat er meer mogelijkheden zijn dan je zou willen. Er zijn meer alternatieve lezingen dan je lief is. Je zou het liever hebben dat iemand je gewoon één mogelijkheid vertelt en niet meer, zodat je er niet over hoeft na te denken. Maar als je in welk ander vakgebied dan ook in de wereldlijke sfeer zou werken, zou je bereid zijn om er je beste denkwerk in te steken. Er is niets belangrijkers dan de theologie, de koningin der wetenschappen. Als het je iets kan schelen, rechtvaardigt dat onze beste intellectuele inspanning. Soms willen we dat gewoon niet. We vinden het niet erg om onze grootste inspanningen te steken in het leren van techniek, als dat ons vakgebied is, of recht, als we advocaat zijn, of geneeskunde, als we arts zijn, of wat dan ook. Professionals steken altijd veel intellectuele energie in het analyseren, ordenen en oplossen van de problemen binnen hun eigen vakgebied. Maar met de theologie willen we dat niet doen. We willen dat de predikant ons gewoon vertelt wat er staat, zonder ons aan het denken te zetten.

Daarin ben ik een beetje anders. Ik wil niet dat de predikant mij vertelt wat het betekent. Ik wil weten wat de mogelijkheden zijn. Ik wil erover nadenken. Zelfs als ik het antwoord niet weet. Zelfs als ik het nooit uitzoek. Ik zou liever zelf hebben nagedacht, dan gewoon te volgen wat iemand anders al als het juiste antwoord heeft aangewezen. En dat vind ik erg leuk, maar niet iedereen lijkt daar plezier in te hebben. Dus ik zeg je gewoon: ik weet het niet. Ik weet niet of dit vers 13 gaat over de mensen die in het Woord geloofden en wedergeboren werden, of dat het gaat over het Woord Zelf, dat uit God geboren werd, niet uit bloed, niet uit de wil van de man, en ook niet uit de wil van het vlees. Dat is gewoon een mogelijkheid die bestaat vanwege een variant in de handschriften. Er is meer dan één mogelijke lezing in de handschriften.

14

Zonen van God: uiteenlopende betekenissen

Nu wil ik toch nog iets zeggen over vers 12. En dat is dit: ook al geloof ik dat het gaat over mensen die Gods Woord ontvingen voordat Jezus mens werd, we weten wel dat mensen in het Oude Testament kinderen van God werden genoemd. Dat betekent niet dat zij de wedergeboorte ervoeren zoals wij die kennen, want de term "zonen van God" kan op veel manieren gebruikt worden. Jezus wordt uiteraard de Zoon van God genoemd, maar in een andere zin dan wij. Wij worden zonen van God of kinderen van God genoemd, maar niet in dezelfde zin waarin Jezus de Zoon van God is. Zelfs engelen kunnen zonen van God genoemd worden. In het boek Job wordt verwezen naar zonen van God, in een context die er waarschijnlijk op wijst dat het over engelen gaat, al is dat omstreden, of op zijn minst betwistbaar. En in Hosea wordt gezegd dat Israël bestemd is om Gods zonen te zijn, wanneer zij Hem trouw zijn. Zelfs Israël als geheel wordt collectief gezien als Gods eerstgeboren zoon.

Dus als we spreken over het zonen van God zijn, is dat niet altijd hetzelfde. Het hangt af van de context en van over wie we het hebben, enzovoort. Het is dus niet nodig om aan te nemen dat wanneer we zeggen dat godvruchtige mensen in het Oude Testament, die Gods Woord ontvingen en in geloof reageerden, zonen van God werden genoemd, dit noodzakelijkerwijs betekent dat zij een wedergeboorte hebben ervaren zoals wij. Het betekent niet automatisch dat zij zonen van God of kinderen van God zijn die opnieuw geboren zijn in Gods gezin. Want de term 'zoon' wordt op verschillende manieren gebruikt.

15

'Jezus aannemen': ontvankelijkheid van het hart

Maar dit vers is, denk ik, het vers in de Bijbel dat het dichtst in de buurt komt van een uitdrukking zoals we die gewoonlijk gebruiken wanneer we het hebben over mensen die tot Christus komen. We spreken dan over het aannemen van Jezus. Het is heel gebruikelijk, wanneer we mensen evangeliseren, om hun te vertellen dat wat je moet doen om behouden te worden, is Jezus in je hart aannemen. Nu, dat kan op zich een

redelijke manier zijn om te beschrijven wat er werkelijk moet gebeuren. Maar velen van ons beseffen niet dat die uitdrukking eigenlijk nergens in de Bijbel voorkomt. Nergens in de Bijbel wordt iemand opgedragen om Jezus in zijn hart te ontvangen of aan te nemen. En wanneer we daarover spreken, wanneer we dat soort taal gebruiken, weet ik niet of mensen echt een duidelijk beeld hebben van wat we hun vragen om te doen.

Als ik tegen iemand van wie ik de genegenheid probeerde te winnen zou zeggen: laat me in je hart toe, dan zouden ze dat misschien begrijpen als: ik wil dat je de barrières wegneemt om mij te accepteren en lief te hebben — sluit me niet buiten je leven. Maar wanneer we zeggen: neem Jezus aan in je hart, vooral wanneer we dat tegen kinderen zeggen, weet ik niet wat zij zich daarbij voorstellen. Ik denk dat ze zich voorstellen dat er een klein Jezusje komt wonen in hun hart. Sterker nog, soms moedigen we dat beeld zelfs aan bij kleine kinderen. Soms willen christelijke ouders aan hun christelijke vrienden laten zien dat hun kinderen behouden zijn. Dan zeggen we tegen hun kleine kind: waar is Jezus? En het juiste antwoord hoort te zijn dat ze naar binnen wijzen — Hij is hier binnen. Nou, strikt genomen zegt de Bijbel dat niet. De Bijbel zegt dat Hij aan de rechterhand van God is. Hij zal daar blijven totdat Hij terugkomt. Maar er is een zin waarin Hij hier binnen is. Ik bedoel, de Geest van Christus is in mij. En in die zin is Christus in mij. Dus afhankelijk van wat er met die woorden bedoeld wordt, zijn ze niet bezwaarlijk. Zeggen dat je Jezus in je hart moet aannemen, is niet bezwaarlijk, afhankelijk van hoe je het opvat.

Wat het in dit geval werkelijk betekent, is dat er niet staat: zovelen als Jezus in hun hart aannamen, maar:

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht
gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn
Naam geloven;

JOHANNES 1:12

in de zin dat de meeste mensen dat niet deden. Hij kwam tot de Zijnen en vroeg om hun trouw, vroeg om hun onderwerping, en presenteerde Zichzelf aan hen als hun koning en heerser. En meestal aanvaardden ze Hem niet in die rol. Ze aanvaardden het

woord niet als heerser over hun leven. Sommigen deden dat echter wel. Zij ontvingen dat woord. Zij verzetten zich niet tegen het Woord van God. Ze wezen het niet af, maar ontvingen het.

Wanneer we dit vers horen — dit is zo'n geweldig evangelisatievers:

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht
gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn
Naam geloven;

JOHANNES 1:12

— en we vervolgens tegen mensen zeggen dat ze Jezus in hun hart moeten ontvangen, dan is dat, zoals ik al zei, waar, afhankelijk van hoe je het opvat. Ik vraag me alleen af — ik ben opgegroeid als evangelicaal en hoorde die terminologie, en ik heb nooit echt goed begrepen waartoe dat mij opriep. Ik dacht dat het betekende dat je een zondaarsgebed moest uitspreken en Jezus moest vragen om in je hart te komen. Maar Hem ontvangen betekent niet dat je Hem vraagt om in je hart te komen. Het betekent dat je je hart voor God opent en volledig ontvankelijk bent voor Hem in plaats van je tegen Hem te verzetten. En in dit geval, natuurlijk, in het geval van Jezus, ontvangen we Hem als onze Heere, zoals Hij Zich aan ons presenteert en aanbiedt te zijn. Het betekent niet dat we Hem vragen om van deze plek buiten mijn hart naar een plek binnen in mijn hart te stappen, ruimtelijk gezien. Het betekent dat mijn hart aan Hem is overgegeven in plaats van tegen Hem in opstand te komen. In plaats van Zijn aanspraak op mijn leven af te wijzen, aanvaard ik die als geldig. Ik aanvaard Hem als wie Hij zegt dat Hij is, in plaats van dat te weerstaan en af te wijzen. Dat is overgave.

Zeker, toen Hij tot de Zijnen kwam, ontvingen ze Hem niet — maar sommigen wel. Of dit nu gaat over Jezus die Zich in Zijn menswording aan de Joden presenteerde als hun Messias, of dat het simpelweg verwijst naar God die telkens opnieuw via de profeten tot hen probeerde te naderen en hen ertoe probeerde te brengen Zijn woord te ontvangen en zich naar Zijn woorden te laten regeren — in elk geval gaat het om een houding die iemand aanneemt. Het gaat om het verharderen van het hart tegen Hem, of het verzachten van het hart om Hem gehoorzaam te zijn. Dit is het idee, in plaats van dat er een mannetje naar binnen wordt gevraagd om in dit huis in mijn borstkas te gaan wonen, deze bloedpomp onder mijn vijfde rib.

Nu werd er een voorrecht gegeven aan hen die ontvankelijk waren voor Hem: om als kinderen van God te worden gerekend.

16

Vers 14: de tabernakel en Gods heerlijkheid

Nu lezen we in vers 14 ondubbelzinnig over de menswording. Ik zei dat de menswording eerder al in beeld zou kunnen zijn, maar ik denk eigenlijk van niet — al zou ik het mis kunnen hebben; misschien is het toch zo. Maar in vers 14 is het zeker aanwezig. Daarover bestaat geen twijfel.

Ik heb dit eerder al kort vermeld, al zei ik toen niet veel omdat ik wist dat ik er nu uitgebreider op zou ingaan. De taal van het eerste deel van dit vers is, denk ik, opzettelijk een verwijzing naar Gods verblijf te midden van Israël in de tabernakel. Want hoewel onze vertaling zegt dat het Woord onder ons woonde, is het woord 'woonde' in het Grieks eigenlijk het woord voor het opzetten van een tent of tabernakel, voor het wonen in een tabernakel. Er staat dus letterlijk dat het Woord vlees werd, en dat dit vlees een tabernakel werd waarin Hij onder ons woonde, zoals God in het Oude Testament in een tabernakel woonde te midden van Zijn volk. God bezocht hen en leefde bij hen. Zo deed ook het Woord dat, in een ander soort tabernakel — een menselijk lichaam, een mens die Jezus heette.

En wanneer hij zegt dat wij Zijn heerlijkheid aanschouwden, zet dat de verbinding voort, want het was daar, bij de tabernakel, dat de Shechina-heerlijkheid verbleef. Wanneer je naar de tabernakel kwam om God te aanbidden, waren er drie gedeelten. De open voorhof lag gewoon open onder het licht van de zon en het natuurlijke licht, en daar bracht je jouw offer op het koperen altaar. Vervolgens waste de priester zich bij het koperen wasvat, en daarna ging hij het gebouw binnen. Maar het gebouw bestond uit twee delen, waarvan het eerste deel twee keer zo groot was als het tweede. Het eerste deel werd de Heilige Plaats genoemd. Daar ging hij naar binnen, en daar stond de gouden kandelaar, en daar stond het gouden reukofferaltaar, en daar stond de tafel met de toonbroden. En de priester ging daar naar binnen, hij brandde reukwerk en zo verder. Er kwam daar geen licht van de zon binnen, want het gebouw had geen ramen. Het licht van die plaats kwam van de zeven lampen van de gouden kandelaar.

Maar één keer per jaar ging de hogepriester verder dan dat, voorbij het tweede voorhangsel, het vertrek dat de Heilige der Heiligen werd genoemd. Daar was helemaal geen natuurlijk licht, en er was ook geen lamp. Er was daar geen kunstlicht en geen natuurlijk licht. Wat deed hij dan, rondtasten in het donker? Je zou denken dat de vleugeltoppen van de cherubs hem in het oog konden prikken als hij blindelings rondliep. Maar in werkelijkheid ging men ervan uit dat er daar volop licht was. Er waren geen ramen en geen lampen, maar de heerlijkheid van de HEERE verbleef daar. Niets verlichtte de Heilige der Heiligen behalve Gods eigen heerlijkheid. Dat is waar Hij woonde. Dat is waar Hij woonde te midden van Zijn volk. Dat is waar Hij samenkwam met Zijn hogepriester.

Trouwens, in Openbaring hoofdstuk 21, waar de beschrijving van het Nieuwe Jeruzalem staat, wordt het beschreven met bewoordingen die opzettelijk doen denken aan de Heilige der Heiligen. Het Nieuwe Jeruzalem heeft de vorm van een kubus. De Heilige der Heiligen was vijftien voet breed, vijftien voet diep, en vijftien voet hoog. Het was een kubus van vijftien voet. De stad van het Nieuwe Jeruzalem wordt beschreven als 1500 Engelse mijl bij 1500 Engelse mijl bij 1500 Engelse mijl, een kubus. Het is een enorme, enorme kubus.

En over het Nieuwe Jeruzalem wordt ons in Openbaring 21 verteld dat:

En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.

OPENBARING 21:23

Dat was niet nodig.

Net zoals in de Heilige der Heiligen was er ook daar geen natuurlijk licht. Het had het niet nodig. De heerlijkheid van God verlichtte de Heilige der Heiligen. Zo wordt ook het Nieuwe Jeruzalem verlicht zonder natuurlijk licht, maar alleen door de heerlijkheid van de HEERE. Het is als een grote kubus, eigenlijk een grote Heilige der Heiligen. Dat is de bewuste beeldspraak daar. De stad van God is voor het volk van God wat de Heilige der Heiligen was voor één man, een hogepriester die er slechts één keer per jaar in mocht gaan. Nee, wij leven voortdurend in het voorrecht van de onmiddellijke aanwezigheid van de heerlijkheid van God.

17

Vlees worden: de vernedering van Christus

En Johannes zei dat wij die heerlijkheid zagen in een ander soort tabernakel, een mens. Het Woord dat God was, werd vlees. Hij nam de menselijke natuur aan, niet alleen een menselijk lichaam. Jezus nam ook de menselijke natuur aan. Nu bedoel ik niet zondigheid, ik bedoel menselijke beperkingen. En dit is iets wat we moeten begrijpen. Vlees worden betekende mens worden, sterfelijk worden.

Want alle vlees is als gras en al de heerlijkheid van de mens is als een bloem in het gras. Het gras is verdord en zijn bloem is afgevallen.

1 PETRUS 1:24

Jezus zei:

En als die dagen niet ingekort werden, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen ingekort worden.

MATTHEÛS 24:22

Vlees is sterfelijke mens. En het Woord werd sterfelijk, werd mens. En daarmee werd Hij enorm verkleind.

Het was een grote vernedering voor Hem om een mens te worden. Dat is in ieder geval hoe Paulus het beschrijft in Filippenzen 2, want daar herinnert hij ons eraan dat Christus, vóór Zijn menswording, bestond in de gestalte van God — geheel in overeenstemming met Johannes' leer dat Jezus eerst God was en daarna een mens werd. Zo hebben we ook in Filippenzen 2 deze verwijzing naar Jezus in vers 6, als iemand die oorspronkelijk in de gestalte van God bestond. Maar in vers 7 staat, in de Engelse King James-vertaling, dat Hij 'made Himself of no reputation' — dat is een merkwaardige vertaling. De New King James volgt hierin slaafs de King James. Eigenlijk zou er moeten staan dat Hij Zichzelf ontledigde. Het woord kenosis in het Grieks betekent 'ontledigd'. De vertalers van de King James wilden, denk ik, wat

poëtischer zijn, en breidden het uit tot een hele reeks woorden: 'He made Himself of no reputation.' Die hele uitdrukking betekent in het Grieks simpelweg: Hij ontledigde Zichzelf. De New King James volgt de King James soms wat dichterbij op de voet dan eigenlijk zou moeten. Het hele idee achter de New King James was niet om de King James sterk te veranderen, maar alleen om de taal te moderniseren. Maar af en toe moeten we ons ervan bewust zijn dat de King James gebreken had in de manier waarop hij vertaald is. Elke moderne vertaling zal zeggen dat Hij Zichzelf ontledigde, want dat is wat er in het Grieks staat.

Jezus bestond in de gestalte van God, maar toen Hij mens werd, ontledigde Hij Zichzelf. Waarvan? Van Zijn aanzien, van Zijn goddelijke voorrechten. En Hij nam, in plaats van de gestalte van God, de gestalte van een dienstknecht aan. En dan gaat hij verder met te zeggen hoe Hij Zichzelf nog verder vernederde, door de dood aan het kruis te ondergaan, wat de meest vernederende van alle doden was die iemand in die situatie kon sterven. Zo kwam Hij van de hoogste plaats van eer en heerlijkheid naar de laagste plaats van schande en vernedering. Dit is de gezindheid die in Christus was, die wij navolgen moeten. Hij begint dit gedeelte met te zeggen: laat deze gezindheid, of deze mentaliteit, in jou zijn die ook in Christus was. Wees zo nederig.

Maar het punt is dat Paulus zegt dat God — God het Woord, God Christus — bij het mens worden Zichzelf van heel veel moest ontledigen. Je kunt God niet in zo'n klein vat stoppen zonder iets weg te laten. Nu, in sommige opzichten zou het kunnen, maar een van de dingen aan Gods natuur is dat Hij onbevattelijk blijft. Salomo zei, toen hij de tempel inwijdde, in zijn lofprijzing aan God:

18

Waarvan ontledigde Christus Zich als mens?

Maar zou God werkelijk op de aarde wonen? Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!

1 KONINGEN 8:27

Salomo wist dat je God niet echt in een huis kunt bevatten, laat staan in een kleiner vat, een menselijk lichaam. Maar als je enkele van de grote delen van God wegsnoeit, zou Zijn wezen mogelijk gepresenteerd kunnen worden. Hij zou Zichzelf kunnen weergeven in een verkleinde versie. Wat betekent nu verkleind? Toen Jezus mens werd, op welke manier verkleinde God Zichzelf? Om te voorkomen dat mensen denken dat ik iets zeg wat ik niet bedoel, wil ik dit verduidelijken. Wanneer we het hebben over Gods wezen — over wie God is in tegenstelling tot wie wij zijn en wat al het andere is — spreken we soms over Zijn eigenschappen, en soms over Zijn karakter. En ik denk dat christenen soms niet erg helder nadenken over het onderscheid tussen Zijn wezenlijke eigenschappen en Zijn karakter. We denken dat dat allemaal door elkaar loopt, dat dat gewoon is wat God is. Maar wanneer ik denk aan Gods eigenschappen, denk ik meestal aan die kwaliteiten die beschrijven wat God is. En wanneer ik denk aan Zijn karakter, beschrijven die wie Hij is.

Kijk, als je beschrijft hoe ik eruitzie, zullen ze zeggen: oh, je hebt het over een man. En dat is waar, dat ben ik. Ik ben een man. Maar je kunt weten dat ik een man ben zonder helemaal te weten wie ik ben. Je weet niet wat voor man ik ben. Je weet niet wat mijn passies zijn, wat mijn meningen zijn, wat mijn overtuigingen zijn, hoe mijn karakter is. Want zeggen dat ik een man ben, vertelt je niet veel over mij, behalve tot welke soort ik behoor.

En er zijn eigenschappen van God die bepalen, als ik het zo grof mag zeggen, tot welke soort God behoort, wat God is, in tegenstelling tot iets anders. Hij is geen steen. Hij is geen boom. Hij is geen dier. Hij is zelfs geen mens. Hij is iets anders. En de beschrijving van wat Hij is, die Hem onderscheidt van wat Hij niet is, bestaat uit termen als alwetendheid, almacht, alomtegenwoordigheid, onzichtbaarheid en eeuwigheid. Hij weet alles. Hij heeft alle macht. Hij is overal. Je kunt Hem niet zien. Hij heeft geen begin of einde. Dit zijn, zou je kunnen zeggen, Zijn eigenschappen van majesteit. Ze worden ook wel Zijn niet-mededeelbare eigenschappen genoemd, omdat, wanneer God wil dat wij zoals Hij worden, dit niet de dingen zijn die Hij wil dat wij worden. Hij vraagt ons niet om almachtig en alomtegenwoordig en alwetend te worden. Om zoals Hij te zijn, gaat het niet om die eigenschappen. Alleen Hij is die dingen. Alleen Hij kan dat zijn. Die zijn kenmerkend voor God. Dat is wat Hij is. Dat is het soort wezen dat Hij is.

Maar er is nog een ander aspect, en dat is: wie is Hij? Wat voor persoon is Hij? Niet wat voor wezen, maar wat voor persoon. En dan komen we bij dat — dan hebben we het over Zijn karakter. En dan hebben we het erover: is Hij liefdevol, of is Hij dat niet? Is Hij rechtvaardig, of is Hij dat niet? Als we het over Zijn karakter hebben, hebben we het erover: is Hij meelevend? Is Hij attent? Is Hij vrijgevig? Is Hij vergevingsgezind? Is Hij hard? Is Hij eerlijk? Dit zijn de dingen die een persoon beschrijven en wat voor soort persoon iemand is. Want, zoals ik al zei, zodra je ontdekt hebt dat ik een man ben, weet je nog niet wat voor persoon ik ben. Je weet alleen wat voor wezen ik ben. Ik ben een mens.

Er zijn dus beschrijvingen van God die aangeven wat voor wezen Hij is. En deze dingen zouden we Zijn niet-mededeelbare eigenschappen kunnen noemen. Dat betekent dat Hij die niet met iemand anders kan delen. Niemand anders kan die hebben. Maar wat voor persoon Hij is, Zijn karakter — dat is wat voor persoon Hij is. Die zijn mededeelbaar. Wij horen juist in karakter zoals Hij te worden. We horen liefdevol te worden zoals Hij is. We horen meelevend te worden zoals Hij is. We horen vrijgevig en eerlijk en rechtvaardig en trouw te worden. Dit zijn de eigenschappen van Zijn karakter die ons vertellen wat voor persoon Hij is.

19

Jezus' beperkingen: niet alwetend, niet almachtig

Toen God mens werd, weten we dat Hij Zich van sommige van Zijn eigenschappen moest ontdedigen. Hij moest Zich inperken. Jezus was niet overal tegelijk. Hij was niet alomtegenwoordig toen Hij hier was. Nu denken sommige mensen misschien van wel, omdat ze niet helder nadenken. Ze denken: nou, Jezus was voor honderd procent God en voor honderd procent mens. En als Hij voor honderd procent God was, dan moest Hij alwetend, alomtegenwoordig en almachtig zijn, al die dingen, omdat God die dingen is. Dit is, denk ik, de vergissing die mensen soms maken. Eerlijk gezegd zeggen bijna alle orthodoxe theologen dit, en ik denk dat ze zich vergissen. Ze zeggen dat Jezus onmogelijk had kunnen zondigen. Nu weten we natuurlijk dat Hij dat niet deed. De Bijbel bevestigt dat. Jezus heeft nooit gezondigd. De vraag of Hij het had gekund, is, zouden we kunnen zeggen, een academische kwestie, want Hij deed het niet. Wie

maalt erom of Hij het had gekund of niet? Maar er zijn er die denken dat het de kern van de rechtzinnigheid is om te bevestigen dat Jezus niet in staat was om te zondigen — dat al die verzoeking die Hij doorstond gewoon schijn was, dat de duivel zijn kruit verspilde omdat Jezus onkwetsbaar was en er geen enkele mogelijkheid bestond dat Hij voor de verzoeking had kunnen bezwijken.

Nu weet ik niet of dat waar is. Ik denk zelfs niet dat het waar is. Maar als het waar is, wordt het toch verkeerd beargumenteerd. Zij die zeggen dat Jezus niet kon zondigen, zeggen dat het is omdat Hij God was en God niet kan zondigen. Welnu, er zijn heel veel dingen aan God die anders waren dan bij Jezus. God kan niet door het kwaad verzocht worden, zegt de Bijbel:

Laat niemand zeggen, als hij verzocht wordt: Ik word door God verzocht. God immers kan niet verzocht worden met het kwade en Hijzelf verzoekt niemand.

JAKOBUS 1:13

Hij kan niet alleen niet zondigen, Hij kan ook niet verzocht worden. Maar Jezus werd wel verzocht. God kan niet sterven, maar Jezus stierf. God wordt nooit moe, maar Jezus werd moe en viel vele malen in slaap. Hij raakte vermoeid. Hij was niet almachtig. Hij had geen onbeperkte kracht. Soms raakte Hij uitgeput. Zijn krachten raakten op. Hij was niet alwetend. We weten dat Hij dat niet was, omdat Hij het Zelf zei. Toen ze vroegen: op welke dag zal dat gebeuren? zei Hij: Ik weet de dag niet.

Maar die dag en dat uur is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, maar alleen aan Mijn Vader.

MATTHEÛS 24:36

Zelfs Ik weet het niet, zei Hij. Alleen de Vader weet dat. Hij erkende dat Hij niet alwetend was. De Vader was dat wel, maar Hij niet.

Betekent dit dan dat Hij geen God was? Nee, ik geloof dat het betekent dat Hij, hoewel Hij God was, Zichzelf ontledigde toen Hij mens werd. En waarvan Hij Zich ontledigde, waren die voorrechten die horen bij het soort wezen dat God is — Zijn eigenschappen

van oneindigheid. Jezus werd in sommige opzichten beperkt door eindigheid. Als iemand zou zeggen: nou, ik denk dat Hij nog steeds overal tegelijk was — nee, dat was Hij niet. Dat zei Hij Zelf. Toen Lazarus stierf, zei Jezus tegen Zijn discipelen:

Toen zei Jezus dan openlijk tegen hen: Lazarus is gestorven. En Ik ben blij voor u dat Ik daar niet was, opdat u gelooft; maar laten wij naar hem toe gaan.

JOHANNES 11:14-15

Dus Jezus maakt heel duidelijk dat Hij er niet was. Als Hij daar niet was, dan waren er misschien andere plaatsen waar Hij ook niet was. Hij was niet alomtegenwoordig. Hij was op één plek, niet op alle plekken.

20

Jezus leefde onder menselijke beperkingen

Toen het Woord vlees werd, nam Hij, die bestond in de gestalte van God, de gestalte van een dienstknecht aan en moest Hij Zich in grote mate ontledigen. En dat is, eerlijk gezegd, een van de redenen waarom ik Jezus zo waardeer: Hij nam niet alleen zulke beperkingen op Zich, maar onder die beperkingen deed Hij wat wij, die onder diezelfde beperkingen moeten leven, ook zouden moeten doen. En soms zeggen mensen: nou, wat dan nog? Jezus zondigde niet. Hij was God, weet je wel. Ik zou ook niet zondigen als ik God was. Welnu, met andere woorden, de schrijver van de Hebreeënbrief roemt in Christus:

Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde.

HEBREEËN 4:15

Als de schrijver van de Hebreeënbrief dacht: natuurlijk kon Hij niet zondigen, waarom zou hij het dan zelfs maar noemen? Wat was het punt? Wat werd er bereikt doordat Hij verzocht werd en niet zondigde? Het punt hier is dat Hij weet hoe het is om onder onze beperkingen te leven en ze toch te overwinnen, om er zegevierend uit te komen.

Maar Jezus leefde als mens. Toen Jezus als baby geboren werd, kon Hij Zijn eigen luier niet verschonen. Hij kon Zijn stoelgang niet beheersen. Hij kon Zichzelf niet voeden. Hij kon niet lopen. Hij kon niet praten. Hij was een hulpeloze baby zoals iedere baby. En dat weten we, omdat er in Lucas hoofdstuk twee over Hem als jongen wordt verteld dat Jezus als jongen

En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.

LUKAS 2:52

Vooraf 'toenam in wijsheid' maakt duidelijk dat Hij niet geboren werd met alle wijsheid. Je kunt niet toenemen als je het al helemaal had. Hij nam toe zoals iedereen dat doet. Hij leerde lezen. Hij leerde spreken. Zoals de Bijbeltekst het zegt:

Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij toch gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij heeft geleden.

HEBREEËN 5:8

Jezus was, toen Hij op aarde kwam, niet alwetend, niet almachtig, niet alomtegenwoordig, niet onzichtbaar, niet onsterfelijk. Hij was in staat om te sterven. En in die zin kunnen we Jezus waarschijnlijk beter waarderen, omdat Hij niet boven al deze kwetsbaarheden uitleefde. Hij leefde erin. Hij leefde met kwetsbaarheden, en toch bleef Hij trouw aan Zijn Vader. Hij leefde onder menselijke beperkingen.

21

Wonderen door de Geest, niet door eigen Godheid

Nu zeggen sommige mensen: ja, maar al die wonderen dan? Bewees dat niet dat Hij Zijn goddelijke voorrechten gebruikte? Ik denk het niet. De apostelen deden ook wonderen, maar zij waren niet goddelijk. Zij werkten door de Heilige Geest, en zo ook Jezus. Wonderen zijn een gave van de Heilige Geest. Genezing is een gave van de

Heilige Geest. Profetie is een gave van de Heilige Geest. Zelfs onderwijzen is een gave van de Heilige Geest. Jezus deed al deze dingen, maar Hij deed het door de Geest. Denk eraan dat Jezus dit zei in Mattheüs 12 — in Mattheüs 12:28, of 27, ik denk dat het 28 is:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

In Handelingen 1:1 staat dat Jezus door de Geest onderricht gaf aan Zijn discipelen. Hij onderwees hen, maar niet zonder de geestelijke gave van het onderwijzen. Het was door de Geest dat Hij hun onderricht gaf. Sterker nog, er staat zelfs in Hebreeën dat Hij door de eeuwige Geest Zichzelf offerde toen Hij gekruisigd werd. Zelfs Zijn presentatie van Zichzelf aan God als een offer aan het kruis, deed Hij dat door de Geest. Hij wandelde in de Geest. Daarom kon Hij wonderen doen en weten wat mensen dachten, en dingen profeteren. Van alle bovennatuurlijke activiteit in het leven van Jezus wordt gezegd dat het in wezen het werk van de Geest door Hem was. En toen Hij naar de hemel ging, gaf Hij Zijn Geest aan de gemeente, en dat soort dingen werd gezien door de apostelen.

De wonderkracht van Jezus is geen bewijs van Zijn Godheid. Het is een bewijs van Zijn onderworpenheid aan Zijn Vader en van het feit dat Hij bekrachtigd werd door de Heilige Geest — dezelfde Geest die Hij nu aan ons gegeven heeft. Het feit dat Jezus een volmaakt leven leidde, bewijst dus niet dat Hij God is en daarom niet kan falen of zondigen. Het liet ons zien:

Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.

GALATEN 5:16

Hij wandelde de hele tijd in de Geest. Wij niet.

22

Jezus' kindertijd: een groeiend zelfbewustzijn

Ik probeer je een idee te geven van wat het betekent dat het Woord vlees werd. Hij werd een echt mens met echte beperkingen. Hij kende Zijn Vader, maar we weten niet eens zeker wanneer Hij dat kwam te weten, want als baby in de wieg wist Hij helemaal niets. Wie denkt dat de baby Jezus daar in de kribbe lag bij de herders, en dat Hij al hun namen kende, en hun vrouwen kende, en wist op welke dag zij geboren waren en of ze naar de hemel of de hel zouden gaan — ik bedoel, Jezus was niet alwetend terwijl Hij daar in de kribbe lag. Het is dus waarschijnlijk dat Hij als baby op dat moment niet eens wist wie God was. Hij kende zelfs het woord 'God' niet. Hij had nog geen enkele taal geleerd. Maar naarmate Hij opgroeide en:

En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.

LUKAS 2:52

toenam, kwam Hij Zijn Vader te kennen.

En ik denk dat de reden dat er maar één verhaal uit de kindertijd van Jezus is opgetekend — en dat is toen Hij twaalf jaar oud was, toen Hij zei:

En Hij zei tegen hen: Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?

LUKAS 2:49

— ik denk dat dat verhaal erin staat om ons te laten weten dat Hij op twaalfjarige leeftijd beseftte wie Zijn Vader was. Daarvoor misschien niet. Ik weet het niet. Dat is ongeveer de leeftijd waarop Joodse jongens volwassen worden — bar mitswa en dergelijke. Het zou kunnen dat Hij pas toen echt kon zeggen: 'Ik weet wie Mijn Vader is. Deze tempel, dit is het huis van Mijn Vader. Ik ben bezig met de zaken van Mijn Vader.' Hij kende Zijn missie. Hoeveel eerder dan dat Hij het wist, weten we niet. Maar als baby zeker niet.

En dit is waar veel van de apocriefe evangeliën, de gnostische evangeliën, de verleiding niet kunnen weerstaan om verhalen te verzinnen over wonderen die Jezus deed als baby of als klein kind, omdat zij dit magische beeld van Jezus hebben. Jezus werd een echt mens met echte beperkingen. Hij moest leren, moest groeien, enzovoort. Maar natuurlijk beseftte Hij op jonge leeftijd wie Hij was, en wie Zijn Vader was, en hoe Hij niet was zoals andere mensen. Hij was uit de hemel neergedaald. Hij kon tegen mensen zeggen: 'Jullie zijn van beneden, Ik ben van boven; Ik ben neergedaald van Mijn Vader.' Het is werkelijk fascinerend om na te denken over het bewustzijn van Jezus als opgroeiend kind, en vooral over het punt waarop Hij het echt ging weten.

23

'Eniggeboren van de Vader': grammaticale nuance

Maar door vlees aan te nemen, werd het Woord vlees. Hij nam niet zomaar een omhulsel van vlees en been aan, maar Hij nam de menselijke natuur aan, vlees, en alles wat dat inhoudt, behalve de zondigheid ervan. En zo doet dat alles denken aan de tabernakel. Maar dan zegt hij:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Nu is de uitdrukking 'the only begotten of the Father' zoals die in de Engelse vertaling staat — eigenlijk staat het woordje 'the' daar niet in het Grieks. Dat is een eigenaardigheid van de Griekse taal: een zelfstandig naamwoord hoeft geen onbepaald lidwoord te hebben; dat wordt verondersteld. Het onbepaalde lidwoord is 'een'. Zeggen we 'een man', dan is 'een' het onbepaalde lidwoord. Zeggen we 'de man', dan is dat een bepaald lidwoord — dan gaat het over een bepaald persoon, niet zomaar een man. Zo hebben wij in onze taal het woord 'een', en het woord 'de'. 'De' is het bepaalde lidwoord, 'een' is het onbepaalde lidwoord. In het Grieks bestaat er geen onbepaald lidwoord. Er is wel een bepaald lidwoord, maar wanneer dat niet gebruikt wordt, wordt vaak het onbepaalde lidwoord verondersteld.

In vers 14 staat er:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Dat is eigenlijk vertaald alsof het bepaalde lidwoord er staat: 'the only begotten of the Father', oftewel 'de eniggeborene van de Vader'. In het Grieks staat er geen bepaald lidwoord, en het zou wellicht, misschien zelfs beter, vertaald kunnen worden als 'als van een eniggeborene van een vader'. Dat wil niet zeggen dat Hij niet de eniggeborene van de Vader was, maar het punt hier is de vergelijking: we hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd; wat we in Hem zagen, was zoals wat je ziet in de enige zoon van een vader. Over het algemeen zie je de gelijkenis van een vader terug in zijn zoon—niet altijd, maar in veel gevallen is hij het evenbeeld van zijn vader. En dat is volgens mij wat hij bedoelt. Ik denk niet dat hij zegt dat we Hem zagen en herkenden dat Hij de goddelijke tweede Persoon van de Drie-eenheid was, God de Zoon van God de Vader. Ik denk dat hij bedoelt dat wat we in Hem zagen een heerlijkheid was die leek op het beeld van een vader dat je terugziet in een zoon. En in de Bijbel worden 'heerlijkheid' en 'beeld' in zekere mate door elkaar gebruikt.

24

Hebreeën 1: de Zoon als Gods afstraling

Kijk bijvoorbeeld naar Hebreeën 1, dat over precies datzelfde gaat. Hebreeën 1, de eerste drie verzen, zegt:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam gemaakt heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft.

HEBREEËN 1:1-2

In de Engelse vertaling staat daar geen lidwoord, en het woord 'Zijn' is cursief gedrukt —de vertalers hebben het toegevoegd. Hij heeft tot ons gesproken door een Zoon. Dat wil zeggen: in plaats van door een profeet, had Hij besloten ons deze keer een Zoon te geven—iets veel beters dan een profeet, Zijn eigen Zoon—

Dezelfde gedachte als in Johannes 1: God heeft de wereld door Hem gemaakt. Hij zegt:

Hij , Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechter hand van de Majesteit in de hoogste hemelen .

HEBREEËN 1:3

—dat is Jezus—

Er wordt gezegd dat Jezus de afstraling is van Gods heerlijkheid en het evenbeeld van Zijn wezen. Beeld en heerlijkheid—vergelijkbare begrippen hier, bijna door elkaar gebruikt. Hij is de heerlijkheid van God, Hij is het evenbeeld van God, Hij is het beeld van God. In 1 Korinthe 11 zegt Paulus dat de man de heerlijkheid en het beeld van God is. Het woord heerlijkheid en beeld worden opnieuw gebruikt. De mens is gemaakt als de heerlijkheid en het beeld van God. In de Schrift hebben heerlijkheid en beeld overduidelijk een zeer nauwe samenhang, zo niet een identieke betekenis. Als je naar 2 Korinthe 3 kijkt, is dat daar een heel duidelijk voorbeeld van. 2 Korinthe 3:18. Paulus zegt:

25

Onze hoop: Gods heerlijkheid geopenbaard in ons

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals dit door de Geest van de Heere bewerkt wordt.

2 KORINTHE 3:18

Dat wil zeggen: we aanschouwen de heerlijkheid van de Heere en we worden veranderd naar diezelfde heerlijkheid, dat wil zeggen: beeld. Heerlijkheid, beeld—min of meer door elkaar gebruikt. We aanschouwen het beeld van de Heere, de heerlijkheid van de Heere, en we veranderen naar datzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid. Hij vermengt deze begrippen bijna met elkaar. En zo zien we het ook in Johannes 1. We hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. Het was zoals de heerlijkheid die je zou zien in een zoon van zijn vader, het beeld van een vader dat je zou zien in zijn zoon. Je ziet een gelijkenis, een familietrek. Dat is de heerlijkheid van God.

De reden dat ik hier zo op inga, is de mate waarin het Nieuwe Testament de heerlijkheid van God in verband met ons benadrukt. Want in Kolossenzen 1 staat er:

Aan hen heeft God willen bekendmaken wat de rijkdom is van de heerlijkheid van dit geheimenis onder de heidenen: Christus onder u, de hoop op de heerlijkheid.

KOLOSSENZEN 1:27

In Romeinen 5 zegt Paulus—laat me het vers erbij pakken, want het is het midden van een zin, dus ik kan er niet zomaar middenin beginnen. Romeinen 5 vers 2. Hij zegt:

Door Hem hebben wij ook de toegang verkregen door het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God.

ROMEINEN 5:2

Wat is de hoop van de christen? Onze hoop is de heerlijkheid van God. Sterker nog, in Titus 2:13 staat er:

terwijl wij verwachten de zalige hoop en verschijning van de heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker, Jezus Christus.

TITUS 2:13

De zalige hoop van de christen is de heerlijkheid van God, of zoals Titus 2:13 zegt, de verschijning van de heerlijkheid. Ik weet dat de New King James en de King James zeggen 'the glorious appearing' ('de heerlijke verschijning'), maar in het Grieks is het 'de verschijning van de heerlijkheid'. Onze hoop is de verschijning van de heerlijkheid van God.

Maar waar verschijnt de heerlijkheid van God? Waar verwachten we de verschijning van de heerlijkheid van God? Kijk naar Romeinen 8 vers 18. Paulus zei:

Want ik ben ervan overtuigd dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden.

ROMEINEN 8:18

—waar? In ons. De heerlijkheid van God die in Christus gezien wordt, is het beeld of de gelijkenis van God. Onze zalige hoop is de verschijning van die heerlijkheid, en die zal in ons verschijnen. Dat is het beeld van Christus, de gelijkenis van Christus. We worden van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd naar datzelfde beeld. De heerlijkheid van God waarop we hopen en waarnaar we worden getransformeerd, is de gelijkenis van Christus.

Als je kijkt naar 2 Korinthe hoofdstuk 4, het volgende hoofdstuk na het gedeelte dat we bekeken hebben in 3:18, waar we van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd worden, dan zegt Paulus dit in vers 16:

Daarom verliezen wij de moed niet; integendeel, ook al vergaat onze uiterlijke mens, toch wordt de innerlijke mens van dag tot dag vernieuwd.

2 KORINTHE 4:16

En:

Want onze lichte verdrukking, die van korte duur is, brengt in ons een allesovertreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid teweeg.

2 KORINTHE 4:17

Onze verdrukking bewerkt iets in ons. Het bewerkt het beeld van Christus in ons. Het bewerkt heerlijkheid in ons. En de gezegende hoop is de heerlijke verschijning, of waarschijnlijker, de verschijning van de heerlijkheid van onze Heere Jezus Christus, die in ons zal verschijnen.

26

Bestemming: gelijkvormig aan Christus' beeld

De reden dat ik hier op doorga, is dat Johannes dit idee heeft geïntroduceerd: dat wij de heerlijkheid van God gezien hebben. De Joden zagen, Israël zag, de Sjechina-heerlijkheid in de tabernakel. Wij zagen de Sjechina-heerlijkheid wonen in een mens, in een menselijk wezen, en die heerlijkheid was als het beeld van God. Interessant is dat dat ook onze bestemming is. Onze bestemming is niet om God te zijn, maar om het beeld van God, het beeld van Christus, in ons te laten werken. Wij moeten aan Hem gelijkvormig worden. Zo zei Paulus in Romeinen hoofdstuk 8:

Want hen die Hij van tevoren gekend heeft, heeft Hij er ook van tevoren toe bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders.

ROMEINEN 8:29

Dat is de hoop. Dat is de bestemming voor ons, dat we van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd zullen worden. Ons karakter zal meer als dat van Christus worden. Dat is het beeld van Zijn Zoon.

En Johannes zegt: dat hebben we al gezien in één mens. Uiteindelijk zal de wereld het in ons zien, en wij zullen dit zien — dat is waar de heerlijkheid zal verschijnen. Ze zal in ons geopenbaard worden, zegt Romeinen 8:18. Maar dat is nog niet gebeurd, in ieder geval niet in volle mate. Maar in Christus hebben we het gezien. We kregen een voorproefje van waar we naartoe gaan. Wij zullen ook het beeld van God laten zien, maar we hebben het al gezien in één mens, zo goed als het maar kan. Hij was als het beeld van een vader, gezien in zijn enige zoon, die op hem lijkt. Dat is wat we zagen.

En dan legt hij uit wat hij bedoelt:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

27

Vol van genade en waarheid: de echo van Exodus

Daar, aan het einde van Johannes 1:14, bestond het beeld van God dat in Christus gezien werd uit deze eigenschappen: genade en waarheid. En Hij was er vol van. Hij was vol van genade en vol van waarheid. Nu wordt deze uitdrukking, 'vol van genade

en waarheid', door velen ook gezien als een echo van iets uit Exodus. Dat zou zijn toen God Zijn heerlijkheid aan Mozes bekendmaakte, in Exodus 34. Aan het einde van Exodus 33 zei Mozes tegen God:

Toen zei Mozes: Toon mij toch Uw heerlijkheid!

EXODUS 33:18

En God zei:

Hij zei verder: U zou Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.

EXODUS 33:20

Dit is Exodus 33:20. Mozes wilde de heerlijkheid van God zien, en God zei dat hij Zijn gezicht niet kon zien. Zijn gezicht en Zijn heerlijkheid worden hier door elkaar gebruikt. Maar de HEERE zei in Exodus 33:21:

Ook zei de HEERE: Zie, hier is een plaats bij Mij, waar u op de rots moet gaan staan. En het zal gebeuren, als Mijn heerlijkheid voorbijtrekt, dat Ik u in een kloof van de rots neer zal zetten en u met Mijn hand zal bedekken totdat Ik voorbijgegaan ben. En zodra Ik Mijn hand wegneem, zult u Mij van achteren zien, maar Mijn aangezicht zal niet gezien worden.

EXODUS 33:21-23

Ik kan je niet toestaan Mijn heerlijkheid in volle glorie te zien. Dat zou je niet overleven. Maar Ik zal het voor je filteren. Ik zal je een glimp van de nagloed laten zien nadat Ik voorbijgegaan ben.

En zelfs die getemperde aanblik van de heerlijkheid van God zorgde ervoor dat Mozes' gezicht ging stralen. Hij nam die heerlijkheid zelf over. Toen hij de heerlijkheid van de Heere aanschouwde, werd hij veranderd en droeg hij die heerlijkheid zelf een tijdlang. Ze vervaagde. Maar dat is precies waar Paulus het over heeft in 2 Korinthe 3, wat we gezien hebben. Hij heeft het over Mozes:

en doen wij niet zoals Mozes, die een bedekking op zijn gezicht legde, opdat de Israëlieten hun ogen niet gericht zouden houden op het einddoel van wat tenietgedaan wordt.

2 KORINTHE 3:13

Maar aan het einde van dat hoofdstuk staat er:

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals dit door de Geest van de Heere bewerkt wordt.

2 KORINTHE 3:18

Mozes zag de openbaring van Gods karakter en heerlijkheid onder het oude verbond, en dat was goed, verbazingwekkend, maar beperkt en afnemend. Maar in Christus is het tegenovergestelde waar: als wij Hem aanschouwen, neemt het niet af, het wordt beter. De heerlijkheid wordt niet minder op ons, ze grijpt ons juist steeds meer aan. We nemen steeds meer van dat beeld over, terwijl we Zijn gezicht aanschouwen. Dat is wat Paulus zegt. Dit zijn interessante dingen.

Maar dan, in hoofdstuk 34 van Exodus, vervult God Zijn belofte daadwerkelijk. Hij gaat voorbij en maakt Zijn eigen naam en karakter bekend. Daar staat, in vers 6:

Toen de HEERE bij hem voorbijkwam, riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw,

EXODUS 34:6

Deze uitdrukking, overvloedig in goedheid en waarheid, komt in wezen overeen met vol van genade en waarheid. In zekere zin was deze zin, toen God Zijn heerlijkheid of Zijn karakter aan Mozes beschreef, een heel goede samenvatting van wat Gods heerlijkheid is. Hij is overvloedig in goedheid en waarheid. En Johannes zegt:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

En veel commentatoren menen dat Johannes hier bewust de beschrijving uit Exodus van Gods heerlijkheid of Gods karakter naspreekt. Hij zegt: toen we deze man zagen, zagen we geen gewoon mens. Hij was het Woord dat God was, wonend onder ons in een tabernakel, en Zijn heerlijkheid kon gezien worden. Nu bedoelt hij niet dat we die heerlijkheid zagen op de berg der verheerlijking, toen Jezus straalde. Johannes heeft dat zeker ook gezien, maar ik denk niet dat hij daarop doelt. Ik denk dat hij zegt: terwijl we met Hem over de aarde liepen, terwijl we Zijn leven observeerden, zagen we God in een menselijk lichaam. We zagen iemand van wie het karakter en het gedrag precies overeenkwamen met het beeld van hoe God is. Hij was vol van genade. Hij was vol van waarheid, zoals God is. Dat is het karakter en de heerlijkheid van God.

Maar kijk eens — als je vers 15 overslaat, dat tussen haakjes staat — naar de volgende uitspraak in vers 16:

28

Genade op genade: wat genade werkelijk betekent

En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade.

JOHANNES 1:16

Van wie? Van Christus. Welke volheid? Hij was vol van genade en waarheid, dat is ons verteld. En van dat werkelijke, van die werkelijke kwaliteit, die volheid, daarvan hebben wij ontvangen. Nu zijn we deelgenoten geworden van dat karakter. We hebben nu deel aan die heerlijkheid. We nemen een beetje van die gloed over. Dat wat de heerlijkheid van God was, gezien in Christus, die volheid van genade en waarheid — daarvan hebben ook wij ontvangen. We hebben er nu deel aan. Zelfs:

En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade.

JOHANNES 1:16

Het belangrijkste kenmerk van Gods karakter dat hier benadrukt wordt, is niet eens alleen de waarheid — hoewel dat ook deel uitmaakt van de nadruk in het Evangelie van Johannes — maar de genade. Jezus was vol van genade en waarheid. Wij hebben die volheid ontvangen, vooral genade na genade. Genade op genade is hoe sommigen deze uitdrukking vertalen: dat we van God steeds meer en meer van Zijn genade ontvangen. En die genade is Zijn karakter.

Ik ben bang dat wanneer we aan genade denken, we soms alleen denken in termen van vergeving van zonden. Ik verdien het niet om vergeven te worden. God heeft mij vergeven. Dat is genade. Is dat niet meestal hoe we over genade horen spreken? Maar Paulus spreekt over genade, en ook de rest van het Nieuwe Testament spreekt op een andere manier over genade dan dat. Dit sluit dat niet uit — het sluit niet uit dat we meer en beter ontvangen dan we verdienen — maar het gaat veel verder dan dat. Genade is Gods karakter dat aan ons gegeven wordt, wat een bovennatuurlijk vermogen is. Weet je nog toen Paulus zei dat hij die doorn in het vlees had en hij drie keer bad dat God die zou wegnemen, en de Heere zei:

Maar Hij heeft tegen mij gezegd: Mijn genade is voor u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Daarom zal ik veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij komt wonen.

2 KORINTHE 12:9

Mijn genade zal je versterken. Mijn genade zal voor jou toereikend zijn. Ik ga de pijn niet wegnemen, maar Ik ga je de genade ervoor geven, en het zal een ander soort ervaring voor je worden. Je zult in staat gesteld worden om het vol van genade te doorstaan. Iedereen lijdt. Christenen en niet-christenen lijden, maar christenen kunnen in hun beproevingen genade ontvangen, zodat ze op een genadevolle manier lijden. Ze lijden anders. In hun beproeving overheerst de genade van God hun karakter, hun houding en hun reacties.

Genade is niet alleen maar iets wat we ontvangen in de zin dat God genadig is, en dat betekent dat Hij ons wel mag, ook al verdienen we het niet dat Hij ons mag. Maar Hij is genadig, en Hij maakt ons genadig. Hij geeft ons ook genade. Genade is een karaktereigenschap van Hem. Het is Zijn heerlijkheid om genadig te zijn. En Hij geeft ons die genade als onderdeel van wie we zijn. En dat is ook onze heerlijkheid.

En naarmate we meer vol van genade worden, worden we meer als Christus. We laten meer van het beeld van onze Vader zien, die vol van genade en waarheid is. Christus was vol van genade en waarheid, en wij mogen nu, door wedergeboorte en door het werk van de Heilige Geest, de instroming ontvangen van die genade op genade op genade, zodat we nu vol worden van datgene waarvan Jezus vol was: het beeld en de gelijkenis van God, zodat we van heerlijkheid tot heerlijkheid veranderd worden naar dat beeld, evenals door de Geest van de Heere, zoals Paulus zegt.

29

Het pad van de rechtvaardige: toenemend licht

In het boek Spreuken, hoofdstuk 4, vers 18, staat:

De King James Version gebruikt hier het woord 'just', en de New American Standard gebruikt het woord 'righteous' — in het Nederlands vallen deze twee termen vrijwel samen. De HSV zegt:

maar het pad van rechtvaardigen is als een schijnend licht,
dat gaandeweg helderder gaat schijnen tot het volledig dag
is geworden.

SPREUKEN 4:18

In het Engels worden hier twee verschillende woorden gebruikt die beide 'rechtvaardig' betekenen, maar eigenlijk zijn dat bijna inwisselbare termen.

Jouw leven, jouw pad, jouw vooruitgang als rechtvaardige die met God wandelt, is als het aanbreken van de dag in een donkere wereld. Wanneer mensen naar jou kijken, net zoals wanneer ze in de vroege ochtend naar de horizon in het oosten kijken, zien ze

de hemel lichter worden. Ze zien iets anders dan de duisternis die de hele nacht overheerst heeft. En toch blijft het niet zo. Het wordt steeds lichter en lichter. De heerlijkheid wordt steeds intenser, totdat het volle dag is en de zon zelf verschijnt.

Ik geloof dat God bezig is Zijn heerlijkheid in Zijn volk te laten opgaan. De heerlijkheid die in ons geopenbaard moet worden, is de gelijkenis van Christus. Eén reden waarom ik niet denk dat Jezus per se vandaag zal verschijnen, is dat ik denk dat Hij nog wacht totdat deze helderheid steeds meer toeneemt. Al zou het wat mij betreft kunnen, ik weet het niet. De gemeente moet meer een Christusgelijke getuige worden voordat de Zoon Zelf boven de horizon opduikt, zichtbaar voor allen. Naarmate de Zoon dichterbij Zijn zichtbaarwording komt, waar wordt Zijn heerlijkheid dan gezien? In Zijn volk.

In Psalm 4 zegt David:

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef over ons het licht van Uw aangezicht, HEERE!

PSALMEN 4:7

Er zijn veel cynici die niet denken dat er nog iets goeds te zien is in de wereld. Zij zeggen: wie zal ons het goede laten zien? En David zei: laat ze het in ons zien. Verhef het licht. Laat het licht van Uw aangezicht over ons schijnen.

Er is een echt raadselachtig vers, waar zelfs commentatoren geen raad mee weten, in 2 Petrus 1:19. Er staat:

Tot wanneer? Hoe lang moeten we acht slaan op het profetische woord als een licht dat schijnt in een duistere plaats? Totdat:

En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.

2 PETRUS 1:19

Wat verwachtte Petrus hier? De uiteindelijke voltooiing. Zelfs de tijd waarin het niet langer nodig is om acht te slaan op de profeten. We horen naar hen te luisteren omdat ze ons licht geven zolang we in deze donkere plaats zijn. Er komt een tijd dat we niet meer in een donkere plaats zijn, wanneer de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in ons hart.

Er is iets door de hele Schrift heen dat we vaak niet opgemerkt hebben, namelijk dat God niet gewoon Jezus zal laten terugkomen om de hemel te verlichten. Intussen is Hij in ons aan het werk, zodat het pad van de rechtvaardige is als het licht van de dageraad, dat steeds helderder wordt, van heerlijkheid tot heerlijkheid, naar datzelfde beeld. Op dit moment zijn we daar nog vrij ver vandaan. Daarom denk ik niet dat Jezus meteen terugkomt. Ik denk dat er in de gemeente nog veel meer zonsopgang moet plaatsvinden.

Maar er staat in Jesaja 60:

Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkere wolken de volken, maar over u zal de HEERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.

JESAJA 60:2

Er staat ook dat:

En heidenvolken zullen naar uw licht gaan en koningen naar de glans van uw dageraad.

JESAJA 60:3

— en dat spreekt tot het volk van God. Ik denk dat er in deze dingen iets anders wordt aangeduid.

30

Mattheüs 24:27: bliksem of morgenlicht?

Kijk eens naar een bekend vers. Ik wil je hier een ander perspectief op geven, bij Matteüs 24:27. Je kent dit vers. Jezus zei:

want zoals de bliksem vanuit het oosten komt en zichtbaar is tot in het westen, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.

MATTHEÛS 24:27

Ik weet niet of jij ook zo bent, maar ik hoor dingen niet zomaar aan — ik denk erover na. Van jongs af aan, terwijl ik dit vers kende, vroeg ik me af waarom er stond dat de bliksem — in het Engels 'lightning' — van het oosten naar het westen flitst. Ik had dat zelf nooit zo waargenomen. Het is zeker geen vanzelfsprekendheid, hoewel erover gesproken wordt alsof het dat wel is — alsof het een gegeven is dat de bliksem van het oosten naar het westen flitst, toch? Maar wacht eens even. Is dat wel een gegeven, dat bliksem van oost naar west flitst? Ik heb me daar altijd over verwonderd, omdat de beweging van bliksem mij eerder verticaal lijkt. Het heeft me jarenlang beziggehouden.

En ik was daar ooit over aan het nadenken, jaren geleden, terwijl ik rondreed in Los Angeles. Ik dacht: ik vraag me af of 'lightning' hier een bliksemflits betekent, of dat het meer iets betekent zoals deze lichten die een kamer verlichten — zoals in: de bliksem flitst van het oosten naar het westen, alsof het licht zelf vanuit het oosten komt. In welke omstandigheden? Bij zonsopgang. En ik dacht: ik vraag me af wat het woord 'lightning' betekent. Dus ging ik naar huis — dit dacht ik terwijl ik aan het rondrijden was in Los Angeles. Ik dacht: dit moet ik beter uitzoeken. Dus ging ik naar huis, pakte een concordantie en zocht het op. En inderdaad, het woord dat hier met 'bliksem' vertaald is, is in het Grieks het woord astrape. En ik keek in een lexicon en ontdekte dat de betekenis van het woord astrape in het Grieks 'bliksem' of 'heldere schittering' is. En ik ontdekte dat het op nog een andere plaats in de evangeliën gebruikt wordt — ik weet het exacte vers niet meer, het staat in Lucas — op de plaats waar Jezus zegt dat je hele lichaam vol licht zal zijn, zoals wanneer de heldere schittering van een lamp een kamer verlicht. En het woord voor 'heldere schittering' is in die passage ook astrape.

Nu kan astrape natuurlijk 'bliksem' betekenen, of het kan 'helder schijnsel' betekenen. Maar wanneer het gaat over het heldere schijnsel van een lamp, gaat het niet over een bliksemschicht. Het gaat over een helder schijnsel. Dat is ondubbelzinnig in die passage. Maar hoe zit het met deze meer dubbelzinnige passage, Matteüs 24:27 —

Dat kan gemakkelijk vertaald worden als 'het heldere schijnsel flitst van het oosten tot het westen toe'. Dat zou vanzelfsprekend zijn, want iedereen weet dat. Iedereen weet dat het licht 's ochtends in het oosten begint en westwaarts komt. En het lijkt erop dat dit waarschijnlijk zo vertaald had moeten worden.

Dit is altijd lastig, want ik heb nog nooit een vertaling gevonden die het met mij eens is. De woordenboeken wel, maar de vertalers lijken dat niet gezien te hebben. En ik heb nog nooit iemand ontmoet die dit gezegd heeft, behalve ikzelf. Ik zeg dat niet om mezelf op de borst te kloppen, maar om je te laten weten hoe voorzichtig je moet zijn om het te geloven. Ik word altijd nerveus wanneer ik de enige ben die iets ziet, want dan heb ik het gevoel dat het wel niet klopt. Maar ik kan niet zien hoe het fout zou zijn. Ik heb het woord opgezocht — 'helder schijnsel' is wat het betekent, zoals in ten minste één ander geval in de Schrift. En het zou op die manier meer zin geven.

Het komt dus bijna op hetzelfde neer. Het is als het licht van de dageraad, dat steeds helderder wordt. De komst van de Zoon des mensen zal ook zo zijn. De zon zal zichtbaar worden boven de horizon — Jezus zal persoonlijk terugkomen. Maar naarmate die dag nadert, wordt de horizon helderder. De heerlijkheid van de zon wordt steeds meer gezien. Waar? In Zijn volk, het beeld van Christus. Nu zegt Johannes, in Johannes hoofdstuk 1 — we hebben dat al gezien, we hebben het gezien in Jezus — en ze hebben het zelfs op een echte, dramatische manier gezien op de berg der verheerlijking, toen Zijn gezicht daadwerkelijk gloeide als de zon. Dat was misschien slechts een kortstondige glimp van de dingen die komen zouden. Maar het punt is:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

, het beeld van God in Christus. Maar wij hebben ook daarvan ontvangen.

31

Vers 17-18: wet door Mozes, genade door Christus

En dan heel snel, vers 17 en 18:

Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard.

JOHANNES 1:17-18

Er wordt dus natuurlijk een contrast gemaakt tussen de wet, die door Mozes gegeven werd, en genade en waarheid, die door Jezus kwamen. Let op dat er niet dezelfde werkwoorden gebruikt worden. Er staat niet dat de wet door Mozes gegeven werd en dat genade en waarheid door Jezus gegeven werden. Mozes gaf de wet als iets buiten zichzelf. Hij was niet de wet. Je zou de wet kunnen ontvangen zonder ooit contact te hebben gehad met de man Mozes. Ik kan — ik kan de wet van Mozes lezen zonder de man ooit ontmoet te hebben. De wet werd door Mozes gegeven; hij gaf haar door. Maar genade en waarheid komen in Christus. Hij kan je niet gewoon genade en waarheid geven zonder dat je Hem ooit ontmoet. Je kunt genade en waarheid niet gewoon krijgen door erover te lezen, zonder een ontmoeting met Hem te hebben. Je ontvangt genade en waarheid wanneer je Hem ontvangt. Wij worden behouden in Hem. Het is niet zo dat behoud ons gegeven wordt als iets buiten Hem, maar het is iets dat we hebben door onze verbondenheid met Hem. Genade en waarheid komen samen met Hem — het kwam met Christus.

En er staat:

Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard.

JOHANNES 1:18

32

Niemand heeft God gezien: theofanie en sluier

Dat is een vreemde uitspraak waar ik best lang over zou kunnen praten, omdat er wel degelijk reden voor is, maar we hebben de tijd niet. Ik moet ermee stoppen. Maar er zijn mensen die God in de Bijbel op verschillende manieren gezien hebben. Er zijn theofanieën in het Oude Testament. Er zijn visioenen van God. Jesaja zei in Jesaja 6:

In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.

JESAJA 6:1

In Exodus staat dat de oudsten van Israël samen met Mozes de berg opgingen en dat zij de God van Israël zagen. Van Mozes wordt gezegd dat hij God gezien heeft en van aangezicht tot aangezicht met Hem gesproken heeft, en nog allerlei andere dingen. God is aan Abraham verschenen. Waarom staat er dan dat niemand ooit God gezien heeft? Ik denk dat dit weer teruggrijpt op datzelfde materiaal uit Exodus, waar God zei:

Hij zei verder: U zou Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven.

EXODUS 33:20

Mozes zei:

Toen zei Mozes : Toon mij toch Uw heerlijkheid!

EXODUS 33:18

Hij zei dat hij dat niet kon zien. Niemand kan dat zien. Om de onverhulde heerlijkheid van God te zien — dat mag niemand. Niet omdat het niet toegestaan is, maar omdat het dodelijk zou zijn. Net zoals bepaalde bacteriën gewoon doodgaan als je er fel licht op schijnt. Zo zou de heerlijkheid van God, onverhuld en ongefilterd op ons gezien, ons gewoon doen smelten. Dat kan niet gebeuren. Niemand heeft God zo gezien. Mensen

hebben God wel op andere manieren gezien, via een enigszins meer gefilterd middel: door een visioen, door een theofanie, of, zoals in dit geval, zoals het boek Hebreëën zegt:

langs een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees,

HEBREEËN 10:20

Zijn vlees wordt een sluier genoemd. Wij zagen God, maar niet rechtstreeks. We zagen God als het ware weerspiegeld, zoals je een vader ziet wanneer je zijn zoon ziet. Het is geen directe, frontale blik op de heerlijkheid van God, maar we hebben die heerlijkheid wel gezien, zoals Mozes die zag — en zelfs beter dan Mozes die zag. Maar we hebben de onverhulde heerlijkheid van God niet gezien, en niemand kan die zien. Dat zou voor mensen een dodelijke situatie zijn. Het zou fataal zijn. Maar hij zegt dat er iemand is die dat wél heeft —

Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard.

JOHANNES 1:18

Wij kunnen God nu niet op die manier zien, niet op dit moment. Later wel. Nu niet. Maar we kunnen wel over Hem weten, omdat Zijn Zoon, die Hem op die manier gezien heeft, ons het volledige verslag heeft gegeven. Hij heeft alles verklaard wat Hij van Hem weet. En Hij weet het uit Zijn persoonlijke, directe kennis van aangezicht tot aangezicht en Zijn intimiteit met Zijn Vader. Dus hebben we in Christus de hoogste bron van kennis over God. En met dat gezegd te hebben, beginnen we het verhaal over Hem te horen.

33

'Eniggeboren Zoon': een vertaling rechtgezet

Nog één ding wil ik zeggen, en dat is dat de uitdrukking 'the only begotten Son' opnieuw een King Jamesisme is. Het is een weerspiegeling van een vroeg misverstand over het woord monogenes. Monogenes is het Griekse woord dat vertaald wordt als

'only begotten'. In de tijd dat de King James Version vertaald werd, in 1611, dachten Griekse geleerden dat monogenes verwant was aan het woord 'begotten'. En mono betekent 'één'. Dus dachten ze dat monogenes 'only begotten' betekent. Zo heeft de King James-vertaling het opgevat. De New King James, zoals ik al zei, volgt de King James in sommige gevallen heel nauw. Dit is daar een voorbeeld van. Moderne vertalingen gebruiken die term niet meer, omdat Griekse geleerden nu ontdekt hebben dat dat woord niet verwant is aan het woord 'begotten'. Monogenes is eerder een woord dat 'one and only' of 'uniek' betekent. Een 'only begotten Son' is natuurlijk ook een 'one and only Son', een unieke Zoon. Het concept is dus niet helemaal anders, maar we zijn zo vertrouwd met die term, vooral uit Johannes 3:16:

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

JOHANNES 3:16

Voor alle duidelijkheid: 'only begotten' is niet de juiste vertaling, maar eerder 'unique Son', 'one and only Son'. Ik denk dat dat de termen zijn die de moderne vertalingen kiezen, omdat dat nu bekend is als de betekenis van monogenes. Het is gewoon een vooruitgang in de kennis van het Grieks die geleerden de afgelopen vier- of vijfhonderd jaar hebben geboekt.

De enige reden waarom dit al enige relevantie zou kunnen hebben, is dat wanneer we spreken over Jezus als de 'only begotten Son', dit lijkt te botsen met het idee dat ook wij begotten zijn van God. Want de Bijbel zegt:

Geprezen zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons, overeenkomstig Zijn grote barmhartigheid, opnieuw geboren deed worden tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

1 PETRUS 1:3

Jezus is niet de enige Zoon die God begotten heeft. Wij allen zijn ook begotten van God. Om Hem de 'only begotten Son' te noemen is dus niet helemaal juist, en het is ook niet precies wat Johannes bedoelt. Hij zegt alleen dat Jezus een unieke Zoon is. Hij is

een Zoon van een eigen soort. Wij zijn kinderen van God, maar niet op dezelfde manier. Hij bevindt Zich duidelijk in een unieke positie: hoezeer we ook op Hem gaan lijken, hoezeer Zijn heerlijkheid ook op ons zichtbaar wordt, wij zullen nooit dezelfde status hebben als Hij. Hij zal altijd onze Heer zijn. Hij zal altijd onze meerdere zijn. Hij zal altijd in een klasse zitten die in wezen boven alles staat wat wij ooit zouden kunnen worden.

34

Doel van de evangeliën: leven, niet informatie

Maar we delen wel in Zijn gelijkenis wanneer we Hem aanschouwen en wanneer we de evangeliën bestuderen en proberen te begrijpen wie dit is aan wie we in deze evangeliën worden voorgesteld. Dat is Hem aanschouwen als in een spiegel. We aanschouwen de heerlijkheid van de Heere, en het is hierdoor dat we veranderd worden naar Zijn eigen beeld, ook naar Zijn gelijkenis. Het doel van het lezen van de evangeliën is dus natuurlijk niet alleen om een ongezone nieuwsgierigheid naar historisch belang te bevredigen. Het is dat er iets aan ons wordt meegedeeld.

Want het Woord van God is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, en het dringt door tot op de scheiding van ziel en geest, van gewrichten en merg, en het oordeelt de overleggingen en gedachten van het hart.

HEBREEËN 4:12

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.

JOHANNES 1:4

Dus wanneer we over het Woord lezen en Hem ontvangen, geeft Hij ons de macht om zelf kinderen van God te worden, om genade op genade te ontvangen en om te ontvangen van Zijn volheid. Er is dus meer dan alleen lezen; het is niet zoals het lezen van de biografie van George Washington of iemand zoals hij. We lezen niet zomaar een biografie van Jezus. We ontvangen het Woord, het levende Woord van God, dat ons Zijn eigen aard en Zijn eigen leven meedeelt, als we het ontvangen in de zin waarin Hij

bedoelt dat het ontvangen wordt. Niet alleen dat we het geloven, maar dat we openstaan om het leven te ontvangen dat voortkomt uit blootstelling aan Christus. Deze woorden zijn er om ons dat leven te geven. Johannes zei:

maar deze zijn beschreven, opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.

JOHANNES 20:31

Johannes verwacht dus dat zijn woorden, zijn verslag, niet alleen informatie maar leven aan ons overdragen. En hij heeft geprobeerd ons in de proloog een idee te geven van waar hij het over heeft. Dit leven is het leven van God. Het is het Woord van God. Het is het licht. Het is het licht van alle mensen die verlicht worden, en het is het leven dat ons kinderen van God maakt.

Deze ideeën zijn, zoals ik eerder al zei, behoorlijk moeilijk te bevatten. Als je ze niet helemaal bevat, sta je daarin niet alleen. Ik bevat ze ook niet helemaal, en ik weet niet of Johannes dat wel deed, maar hij was er in elk geval door gefascineerd, en met goede reden. Ze zijn inderdaad fascinerend en het loont de moeite om er, waarschijnlijk een leven lang, over na te denken en te mediteren, terwijl er steeds meer uit naar voren komt. Je kunt steeds meer geestelijk leven uit deze begrippen putten naarmate je erover mediteert. Daar zijn ze voor bedoeld.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 1:14
- Johannes 1:1
- Johannes 1:4
- 1 Johannes 1:5-7
- Johannes 4:24
- Johannes 1:6-7
- Johannes 1:8
- Johannes 1:15

- Johannes 1:20
- Johannes 3:30
- Johannes 1:10-11
- Johannes 12:28
- Johannes 12:29
- Johannes 1:12-13
- Johannes 7:37-38
- Johannes 7:39
- 1 Petrus 1:3
- Numeri 11:25
- Numeri 11:28
- Numeri 11:29
- Joël 2:28-29
- Johannes 1:12
- Johannes 1:13
- Openbaring 21:23
- 1 Petrus 1:24
- Mattheüs 24:22
- 1 Koningen 8:27
- Jakobus 1:13
- Mattheüs 24:36
- Johannes 11:14-15
- Hebreëën 4:15
- Lukas 2:52
- Hebreëën 5:8
- Mattheüs 12:28
- Galaten 5:16
- Lukas 2:49
- Hebreëën 1:1-2
- Hebreëën 1:3
- 2 Korinthe 3:18
- Kolossenzen 1:27
- Romeinen 5:2
- Titus 2:13
- Romeinen 8:18

- 2 Korinthe 4:16
- 2 Korinthe 4:17
- Romeinen 8:29
- Exodus 33:18
- Exodus 33:20
- Exodus 33:21-23
- 2 Korinthe 3:13
- Exodus 34:6
- Johannes 1:16
- 2 Korinthe 12:9
- Spreuken 4:18
- Psalmen 4:7
- 2 Petrus 1:19
- Jesaja 60:2
- Jesaja 60:3
- Mattheüs 24:27
- Johannes 1:17-18
- Johannes 1:18
- Jesaja 6:1
- Hebreëën 10:20
- Johannes 3:16
- Hebreëën 4:12
- Johannes 20:31

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.